

Шукрона

ҚАЛБЛАРГА ҚУВОНЧ ТАРАТУВЧИ ҚУТЛУҒ АЙЁМ

Бисмиллаҳир роҳманир роҳим.

Аввало, юртимиздаги барча мўмин-мусулмонларни, бутун халқимизни меҳр-оқибат, эзгулик ва саховат айёми — муборак Қурбон ҳайити билан чин қалбимдан самимий қутлайман.

Усмонхон АЛИМОВ,
Ўзбекистон мусулмонлари
идораси раиси, муфтий

Бу қутлуғ айёмда ҳаммамиз, аввало, шундай файзли ва барокатли кунларга етказгани учун Аллоҳ таолога чексиз шукроналар айтамыз. Оила, маҳалла ва жамият аҳлига меҳр ва эътибор кўрсатиш, кўмакка муҳтож, эҳтиёжманд кишиларга бегараз ёрдам бериш, яхшилик, сабру қаноат каби эзгу фазилатларни ўзида мужассам этган бу байрамнинг маъно-мазмунини бугунги кунда юртимизда олиб борилаётган ислохотларга ғоят уйғун ва ҳамохандир. Айни чоғларда бутун инсоният ҳаётига таҳдид солаётган коронавирус касаллиги тезроқ аришини, беморларга қамол шифо беришини Ҳақ таолдан сўраймиз.

Таъкидлаш жоизки, Қурбон

ҳайити буюк байрам ва қувончли воқеадир. Ушбу байрам ҳижрий зулҳижжа ойининг 10-куни нишонланади. Бу ойда имкон қадар нафл ибодатларни кўпайтириш Аллоҳга қурбат ҳосил қилиш билан бўлади. Хусусан, зулҳижжа ойининг аввалги ўн кунни ашри зулҳижжа дейилади, ушбу 10 кунда қилинадиган савобли амаллар ажри жуда ҳам улғу. Имом Бухорий ва Имом Муслимдан келтирилган ҳадиси шарифда Абдуллоҳ ибн Аббос розияллоху анху айтадилар: “Жаноби Расулulloх соллаллоху алайҳи ва саллам: “Мен Аллоҳнинг наздида зулҳижжанинг аввалги 10 кунини қилинган солиҳ амалларга бериладиган савобли амалларни топмадим”, дедилар”.

Шу билан бирга, мана шу 10 кун ичида арафа кунини — эртага ҳайит деган кун рўзаси ҳақида Расули акрам алайҳиссалоту вассаламдан машҳур ҳадис бор: “Арафа кунининг рўзаси бир йил аввалги ва бир йил кейинги гуноҳига каффорот бўлади, деб умид қиламан”.

Яъни бу муборак 10 кунда қилинадиган солиҳ амаллар ажри Аллоҳ ҳузурини янада кўпроқ бўлади. Демак, мўмин-мусулмонлар кўпроқ хайрли ишларни қилишса, кўпроқ савобга эга бўлишади, инша Аллоҳ.

Ушбу муборак байрамда қилинадиган амали солиҳларнинг энг афзали — зулҳижжа ойининг 10-кунидан бошлаб, учинчи кун қўёш ботгунга қадар, яъни 3 кун

ичида мусулмон, оқил, балоғат ёшига етган, муқим ва закот беришга қодир бўлган кишиларга бир жонлик сўйиш вожиб ҳисобланади.

Ҳазрати Расулulloх соллаллоху алайҳи вассалам: “Қурбонлик кунини байрам қилишга амр қилдим. Уни Аллоҳ бу уммат учун хос қилгандир”, дедилар. Демак, қурбонлик кунини байрам қилишни Парвардигори олам Пайғамбар алайҳиссаломга амр қилган. Аллоҳ таоло фақатгина биз умматларга бу Қурбон ҳайитини ўзига хос байрам қилиб берган.

Давоми 3-бетда

Мамлакатимиз Мустақиллигининг 29 йиллигига

ОЗАРБАЙЖОН ЭЛЧИСИ:

“ДЎСТЛИК ВА ЎЗARO ИШОНЧНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ УСТУВОР ВАЗИФАМИЗДИР”

Ўзбекистон давлат мустақиллигининг 29 йиллиги арафасида “Дунё” ахборот агентлиги мамлакатимизнинг хорижий ҳамкорлар билан сержир муносабатларини ривожлантиришдаги ютуқларга бағишланган суҳбатлар тайёрламоқда. Ушбу туркум Озарбайжон Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқуллод ва мухтор элчиси Гусейн Гулиев билан суҳбатдан бошланмоқда.

— Жаноб элчи, суҳбатимиз Ўзбекистон мустақиллиги кунига тайёргарлик арафасида бўлиб ўтмоқда. Сиз мамлакатимиздаги фаолиятингиз давомида ўзбек заминига кечаётган барча жараёнларни бевосита кузатиб бориш имконига эга бўлмоқдасиз. Сизнингча, қандай омиллар мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик ривожини белгиламоқда?

— Бугунги кунда мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар юқори даражада. Улар мустаҳкам ҳуқуқий пойдевор асосида ривожланмоқда.

Стратегик шериклик нафақат қардошлигимиз ва дўстлигимиздан далолат беради, балки Марказий Осиё ва Жанубий Кавказда умумий

1 сентябрь — Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик кунини яқинлашмоқда. Коронавирус пандемияси синовиға қарамай, ушбу байрам ўз аҳамияти ва улғувор тантанасини йўқотмайди. Мустақиллик байрами умумий бирдамлик муҳитида, Ўзбекистон дўстлари ва шерикларининг анъанавий ҳамда самимий табриклари руҳида ўтишига шубҳа йўқ. Бойси, мамлакатимиздаги изчил ўзгариш ва янгиланишлар жараёнига хайрихоҳ инсонлар сафи жуда ҳам кенг.

мақсадлар йўлидаги ёндашувларни ифода этади. Озарбайжон билан Ўзбекистон ўртасидаги дўстлик ва ўзаро ишонч янада чуқурлаштириш устувор мақсадимиздир.

Эришилган натижалар табиий равишда чуқур тарихий илдишлар, халқларимизнинг миллий урф-одатлари, тиллари ва маданиятлари яқинлиги билан боғлиқ. Шунингдек, бу ўзаро манфаатли муносабатларни ривожлантириш учун мустаҳкам пойдеворнинг бир қисмидир.

Халқларимиз ўртасида кўп асрлик дўстлик ва қардошлиқ ришталарига қўшимча равишда биз Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Бокуга биринчи ташрифи ва Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев билан самимий муҳитда ўтган учрашуви яқунлари ўзаро муносабатларимизнинг ҳозирги босқичида қардошлиқ алоқаларини янада мустаҳкамлашнинг асосий омил эканини ишонч билан айта оламиз.

Дойм Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилишга тайёرمىз, чунки интилишларимиз халқларимиз манфаатларини таъминлаш, тараққиётга эришишга қаратилган. Ушбу мавзу биз учун ҳар дам долзарб ва муҳимдир.

— Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев Президент сифатидаги вазифасига киришгандан буён Ўзбекистон ташқи ва ички

сиёсатида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Ушбу ўзгаришлар даврида мамлакатларимизнинг дўстона алоқалари ва манфаатли ҳамкорлигини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса бўлиб қўшилган қайси жиҳатни алоҳида қайд этган бўлардингиз? — Ўзбекистонни ҳақли равишда Марказий Осиёнинг юраги, деб ҳисоблаш мумкин.

Минтақадаги ҳар қандай муҳим масалани Ўзбекистоннинг иштирокисиз ҳал қилиб бўлмайди. Ўзбекистон Президенти томонидан узоқни кўзлаб юритилаётган сиёсат мамлакатда ва, умуман, минтақада тинчлик ва барқарорлиқни мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Таъкидлаш жоиз, Шавкат Мирзиёев кўшни давлатлар билан муносабатларни барқарорлаштириш бўйича муҳим қадамларни қўйди ва бу, ўз навбатида, Ўзбекистон ҳамда Марказий Осиё минтақасининг салоҳиятини сезиларли даражада оширди.

Давлат раҳбари янги Ўзбекистон сиёсатини “Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари” тамойили билан аниқ белгилаб берди. Биз мамлакатда кенг қўламли ислохотлар амалга оширилаётганини кўрмоқдамиз. Давлат ва жамият ҳаётининг деярли барча соҳалари янгиланди.

Давоми 2-бетда

30 июль — Жаҳон одам савдосига қарши курашиш кунини

ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАНФААТЛАРИНИ КАФОЛАТЛИ ҲИМОЯЛАШ

халқаро майдонда давлатимиз имижини оширишга хизмат қилади

Лутфулла СУВОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Сўнгги йилларда мамлакатимизда одам савдоси ва мажбурий меҳнатнинг олдини олиш, унга барҳам бериш, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш йўналишида ҳам кенг қўламли ишлар амалга оширилди.

Жумладан, Президентимиз 2017 йил 19 сентябрда БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқида Халқаро меҳнат ташкилоти билан ҳамкорликда болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатга барҳам бериш бўйича таъсирчан чоралар қўрилаётганини алоҳида таъкидлаган эди.

Мазкур саъй-ҳаракатлар натижасида мамлакатимизда болалар меҳнатига барҳам берилди, қишлоқ хўжалиги ишлари, ҳудудларни обodonлаштириш ва кўламли қурилишлар даврида катталарнинг мажбурий меҳнатидан тизимли фойдаланиш амалиётига чек қўйилди.

Таъкидлаш жоизки, мазкур йўналишда миллий қонунийликни ва ҳуқуқни қўллаш амалиётини такомиллаштириш мақсадида амалга оширилган ишлар муҳим аҳамият касб этмоқда. Хусусан, фаолиятни тизимга солиш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш мақсадида 15 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат, иккита қонун, Президентнинг иккита фармони, учта қарори, Вазирлар

Маҳкамасининг иккита қарори қабул қилиниб, Халқаро меҳнат ва Халқаро миграция ташкилотларининг олти конвенцияси ва протоколи ратификация қилинди.

Айниқса, Президентимизнинг “Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони одам савдоси ва мажбурий меҳнатга қарши кураш соҳасида мамлакатимизнинг халқаро майдондаги имижини оширишда давлат органлари фаолиятини мувофиқлаштиришнинг янги тизимини яратиб берди.

Фармонга асосан, Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш миллий комиссияси ташкил қилиниб, унинг таркибига одам савдосига қарши курашиш ҳамда мажбурий меҳнатга қарши курашиш масалалари бўйича кичик комиссиялар ташкил этилди. Шунингдек, жойларда ҳудудий комиссиялар ташкил этилиб, уларнинг фаолияти учун барча ҳуқуқий асослар яратилди.

Мазкур йўналишдаги ишларни янада яхшилаш борасида Халқаро меҳнат ташкилоти, АҚШ Давлат департаменти, “Colton Campaign” ва “Human Rights Watch” халқаро ташкилотлари тавсияларини инобатга олган ҳолда одам савдоси ва мажбурий меҳнат соҳасида Ўзбекистоннинг халқаро рейтинглардаги позициясини яхшилашга қаратилган “йўл харитаси”, хориждаги фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишини таъминлаш бўйича амалий чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилди.

Давоми 2-бетда

Бугунги сонда:

Жасорат ва матонат кўрсатаётганлар эл ардоғида

3

Хайрли ишнинг савоби ҳам, мукофоти ҳам бор

4

Ичимлик сув билан таъминлаш кўрсаткичлари ортиб бормоқда

4

Боқимандалик балоси

5

Бердимурод айтар дардин халқ учун

6

Мамлакатимиз Мустақиллигининг 29 йиллигига

ОЗАРБАЙЖОН ЭЛЧИСИ:

“ДЎСТЛИК ВА ЎЗАРО ИШОНЧНИ
ЯНАДА МУСТАҚАМЛАШ УСТУВОР
ВАЗИФАМИЗДИР”

Бошланғичи 1-бетда

Ўзбекистоннинг замонавий ва ривожланган мамлакатга айланаётганига гувоҳ бўлмоқдамиз. Ташқи сиёсатнинг фаоллашиши, ижтимоий-иқтисодий ўсиш — буларнинг барчаси ривожланишдан далолат.

Шу билан бирга, Ўзбекистон ташқи ва ички сиёсатининг асосий, ҳал қилувчи унсур тинчлик, миллатлараро ва конфессиялараро бағрикенгликдир.

Озарбайжон билан Ўзбекистон ўртасида барча соҳаларда манфаатли ҳамкорликка қўллаб-қувватлаш бор. Аммо қадим Буюк Ипак йўли орқали юк ташини ҳамжамини оширишга хизмат қиладиган ва мамлакатларимиз иқтисодиётини ривожлантиришда муҳим роль ўйнайдиган транспорт соҳасидаги ҳамкорликни алоҳида таъкидлашни истардим.

Боқарида ҳар йили анъанага кўра дунё раҳбарлари, шунингдек, жамоат ва сиёсий ҳаётнинг таниқли намояндалари орасидан “Ил одами” аниқланади. “Tarixi Şəxsiyyətlər” (“Тарихий шахслар”) журнали тахририят кенгаши бир овоздан қабул қилган қарорга кўра, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Озарбайжонда “Ил одами”, дея эътироф этилди. Шу муносабат билан “Tarixi Şəxsiyyətlər” журналининг махсус сони Ўзбекистон Президентига ва бутун мамлакатга бағишланди.

Авалроқ бу мукофотга Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоган ва Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин сазовор бўлган эди.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг “Ил одами” деб эълон қилиниши Ўзбекистонда ҳаётга татбиқ этилаётган кенг қўлланма ишловлар натижаси, мамлакат етакчилигининг улкан сиёсий иродини эътирофидир. Унинг хизматлари билан қисқа вақтда мамлакатнинг улкан тараққиётга эришди. Давлат раҳбари Шавкат Мирзиёев бутун озар халқининг ҳам меҳр-муҳаббатига сазовор бўлди.

— Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик кенгаши (ТТДХК) доирасида мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик истиқболларини қандай баҳолайсиз?

— Ўтган йили Бокуда Ўзбекистонни Туркий кенгашига қабул қилиш жараёни аяқланди. Ушбу воқеа эсда қоларли дамда — Туркий кенгаши таъсис этиш тўғрисида Нахичеван битими имзоланганининг ўн йиллигига юз берганида рамзий маъно бор.

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ўтган йили Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик кенгаши саммитида иштирок этиш учун Бокуга ташрифи ва унинг доирасида Озарбайжон Президенти Илҳом Алиев билан учрашуви, назаримда, туркий дунё муносабатлари тарихидаги муҳим воқеа бўлди. Ўйлаيمанки, икки давлат раҳбарларининг саъй-ҳаракатлари халқлар

ўртасидаги дўстона алоқаларда янги уфқларни очишда бошқа давлатлар учун намуна бўлади.

Озарбайжон ва Ўзбекистоннинг иқтисодий, маданият ва сиёсат соҳасидаги қўшма тadbирларида доим ижобий натижалар қайд этилган. Бугунги кунда Озарбайжон ишбилармон доираларининг 80 дан ортиқ вакили Ўзбекистонда инвестиция лойиҳаларини амалга оширишда иштирок этапти.

Эътиборингизни Туркий кенгаш доирасида Озарбайжон билан Ўзбекистон ўртасида имзоланган шартномалар қийматининг 500 миллион долларга тенглигига қаратмоқчиман. Умуман олганда, Озарбайжон Иқтисодий вазирлигининг маълумотларига кўра, Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик кенгашига аъзо давлатлар ўртасидаги савдо айланиши ҳозирги кунда 7 миллиард долларни ташкил этади. Ўзбекистон кенгашига кириши самарасида мазкур кўрсаткич 12 миллиард долларгача кўтарилиши кутилмоқда. Кенгашга аъзо мамлакатларнинг ялпи ички маҳсулоти 1,5 триллион долларга тенг. Бу жуда катта имкониятдир.

Туркий кенгашига аъзо мамлакатларнинг иқтисодий ҳамкорлигини кенгайтириш дунёдаги сиёсий ва иқтисодий зарбаларга қарши турғунлиқни кучайтириш ва мустақамлашга хизмат қилади. Шу сабабли Озарбайжоннинг Туркий кенгашига раислиги даврида, шу жумладан, Ўзбекистон билан иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратишмоқда.

— Ўзбекистондаги фаолиятингиз давомида нималар сизда алоҳида қизиқши ва ўзгача таассурот қолдирди?

— Озарбайжонда Ўзбекистон билан дўстлик ҳамда биродарликни ҳар томонлама мустақамлашга алоҳида эътибор қаралади. Шу сабабли бизда ўзбек халқи ва Ўзбекистон давлатчилиги гоёларига ҳурмат билан ёндашилади. Халқларимизнинг қардошлик алоқаларига доим устувор аҳамият қаратишган.

Шунингдек, буюк ўзбек халқининг меҳнатсеварлиги ва саҳийлигига қойил қоламан. Озарбайжонда бундай маданият ва тарбия жуда ҳурмат қилинади. Озар халқининг фарзанди сифатида бундан миннатдорман ва ўз ташаккуримни билдиришни катта шараф, деб биламан.

— Мустақиллик кунини муносабати билан Ўзбекистон халқига тилақларингиз.

— Фурсатдан фойдаланиб, қардош ўзбек халқига равнақ, фаровонлик ва тинчлик, мамлакат раҳбарияти билан зғу гоёларини амалга оширишда бирдамлик тилайман.

Озарбайжон билан Ўзбекистон ўртасидаги кўп асрлик дўстлик, биродарлик абадий бўлсин!

“Дунё” АА

30 июль — Жаҳон одам савдосига қарши курашиш кунини

Бошланғичи 1-бетда

Шунингдек, мажбурий меҳнатга йўл қўйган шахсларга нисбатан жавобгарлик чораларини кучайтириш мақсадида 2019 йил 28 августда “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун қабул қилинди.

Қонунда мажбурий меҳнатга йўл қўйган шахсларга нисбатан базавий ҳисоблаш миқдорининг ўттиз бараваригача, худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида такоран содир этилган бўлса, базавий ҳисоблаш миқдорининг 100 бараваригача миқдорда жарима қўллаш назарда тутилган.

Шу билан бирга, болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатга йўл қўйилганлик учун жавобгарлик нормасини кучайтириш мақсадида “Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун қабул қилиниб, бу борада жиноий жавобгарлик чораси ҳам белгиланди.

Қайд этиш жоизки, айни пайтгача халқаро нормаларни миллий қонунчилигимизга имплементация қилиш мақсадида Халқаро меҳнат ташкилотининг 17 та конвенцияси ва 1 та баённомаси ратификация қилинган.

Биргина ўтган йилнинг ўзида ХМТнинг Халқаро меҳнат нормалари қўлланилишига қўмқолаш учун уч томонлама маслаҳатлашувлар тўғрисидаги, Сааноат ва савдодаги меҳнат инспекцияси тўғрисидаги, Қишлоқ ҳўжалигидаги меҳнат инспекцияси тўғрисидаги, Мажбурий меҳнат тўғрисидаги конвенциялари ратификация қилинди.

Одам савдосига қарши курашиш соҳасидаги миллий қонунчилиқни янада такомиллаштириш мақсадида халқаро тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда “Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида”ги қонунга ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилиб, белгиланган тартибда Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритилди.

Қўрилаётган чора-тадбирлар натижасида 2019 йилда одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар 21,6 фоизга камайди.

Энг ачинарлиси, мазкур жиноятлар таркибиде чақалоқ савдоси ҳолатлари аниқланаётганидир. Уларни содир этган шахсларнинг ҳисобга олган ҳолда 18 ёшдан 30 ёшгача бўлган аёллардир. Мазкур жиноятлар қўлчилик ҳолларда турмушга чиқмай ҳомилдор бўлиб қолиб, айбини яқинларидан ва оила аъзоларидан яширишга уринган қизлар томонидан содир этилгани маълум бўлмоқда.

Жиноятнинг сабабларини ва унинг содир этилишига имкон берган шарт-шароитларни бартараф этиш мақсадида жиноят ишлари бўйича судлар томонидан

ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА
МАНФААТЛАРИНИ
КАФОЛАТЛИ ҲИМОЯЛАШхалқаро майдонда давлатимиз имижини
оширишга хизмат қиладди

одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар 20 та иш сайёр суд мажлисида қўрилди. Аниқланган қонунбузулиш ҳолатлари бўйича тегишли давлат органига, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органига, жамоат бирлашмасига 97 та хусусий ахрим чиқарилди.

Давлат меҳнат инспекцияси томонидан мажбурий меҳнатнинг келиб чиқиш сабаблари ва имкон яратган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида маҳаллий ҳокимият органлари, республика ва вилоят ташкилотлари ва ўқув муассасалари раҳбарлари номига жами 225 та ёзма кўрсатма, 16 та огоҳлантириш ва 25 та тақдирнома киритилди.

Шунингдек, прокуратура органлари ўрганишлари натижасида 7 нафар мансабдор шахс маъмурий жавобгарликка тортилди, маҳаллий ижро ҳокимияти органлари, корхона, ташкилот ва муассасалар, фермер ҳўжаликларининг 2 690 нафар раҳбари огоҳлантирилди.

Одам савдоси ва мажбурий меҳнатнинг олдини олиш ишларига фуқаролик жамияти институтлари вакилларини кенг жалб этишга ҳам алоҳида эътибор қаратилиб, уларни молиявий қўллаб-қувватлаш учун Олий Мажлис ҳўзуридаги жамоат фонди ва бошқа давлат фондарлари томонидан 32 та нодавлат нотижорат ташкилотга жами 1 млрд. 74 миллион сўмлик давлат грантлари ажратилди.

Бугунги кунда одам савдосидан жабрланганларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш ва уларни ижтимоий реабилитация қилиш мақсадида Тошкент шаҳрида Одам савдоси жабрдийдаларига ёрдам бериш бўйича республика реабилитация маркази фаолият юритиб келмоқда.

Марказда ўтган йили одам савдосининг 220 нафар жабрдийдасига тиббий, психологик ва ҳўқуқий хизматлар кўрсатилди. Шунингдек, уларнинг 113 нафари иш билан таъминланди.

Реабилитация маркази хизматидан фойдаланиб кетган жабрдийдаларнинг кейинги фаолиятларини таҳлил қилиб бориш мақсадида Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигининг худудий бошқармалари билан ҳамкорликда мониторинг ишлари олиб боришмоқда.

Фуқароларнинг ҳўқуқлари ва қонуний манфаатларини кафолатли ҲИМОЯЛАШ ҳамда халқаро майдонда давлатимиз имижини ошириш мақсадида фуқаролик жамияти вакиллари ва мазкур соҳадаги хорижий ноҳўкумат ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорликни таъминлаш мақсадида зарур чора-тадбирлар амалга оширилади.

Хусусан, одам савдоси жабрланувчиларининг ҳўқуқ ва манфаатларини ҳар томонлама ҲИМОЯ қилиш, хорижий давлатларда ушбу жиноят жабрдийдасига айланган шахсларни ватанига қайтариш мақсадида Марказий Осиё давлатларининг тегишли ҳўқуқ-тартибот органлари билан яқин ҳамкорлик йўлга қўйилган. Ҳамкорликда ўтказилаётган “Стор-трафик” ва “Нелегал” каби тадбирлар бу борадаги жиноятларнинг олдини олишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Мазкур йўналишда Ҳиндистон, БАА, Туркия, Таиланд ва Малайзия ҳўқуқ-тартибот идоралари билан ҳамкорликда одам савдосининг барча кўринишларига қарши курашиш мақсадида икки томонлама келишувлар лойиҳаси ишлаб чиқилди ва Вазирлар Маҳкамасига киритилди.

Одам савдоси ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш, унинг қурбони бўлган ватандошларимизга

ёрдам бериш мақсадида Ташқи ишлар вазирлиги ва чет элдаги дипломатик ваколатхоналар ва консуллик муассасалари томонидан мунтазам равишда тизимли чора-тадбирлар амалга оширилиб келинмоқда.

Жўмладан, Ўзбекистоннинг чет элда доимий яшаётган фуқаролари ва меҳнат мигрантларига ҳўқуқий ёрдам кўрсатиш мақсадида Россиянинг Санкт-Петербург, Қозон, Ростов-Дон, Екатеринбург ва Владивосток шаҳарларида, Қозогистоннинг Олмаота ва Оқтов, Хитойнинг Гуанчжоу шаҳарларида янги бош консулхоналар очилди.

Хориждаги фуқароларимиз ҳўқуқ ва манфаатларини ҳар томонлама ҲИМОЯ қилишда хорижий давлатларнинг ваколатли идоралари билан ҳамкорликни ривожлантириш мақсадида ўзбекистонлик мигрантлар сони кўп бўлган давлатларда Ташқи меҳнат миграцияси агентлигининг ваколатхоналарини ташкил этиш ишлари давом эттирилди.

Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш борасида халқаро ҳамкорликни янада ривожлантириш мақсадида 2020 йилда мутасадди вазирлик, идоралар томонидан халқаро ташкилотлар билан ҳамкорликда амалга оширилаётган лойиҳалар дастури ишлаб чиқилди ва ижрога йўналтирилди.

Ушбу дастурда Ўзбекистон мутасадди вазирлиги ва идораларининг Халқаро меҳнат ташкилоти, Европада ҳавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти, Халқаро миграция ташкилоти, БМТнинг Наркотик ва жиноятчиликка қарши курашиш бошқармаси билан одам савдоси ва мажбурий меҳнатнинг олдини олиш борасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш чора-тадбирлари белгиланган.

Шўнга қарамай, ҳали соҳада ўз навбатини кутиб турган вазифалар талайгина. Жўмладан, Халқаро меҳнат ташкилоти билан ҳамкорликни янада ривожлантириш мақсадида Ўзбекистонда муносиб меҳнат бўйича 2021-2023 йилларга мўлжалланган дастур лойиҳасини ишлаб чиқиш, мажбурий меҳнатга оид халқаро конвенцияларни миллий қонунчиликка имплементация қилиш ишларини давом эттириш, ХМТнинг ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисаларда ишчиларга компенсация тўлаш тўғрисидаги, Оналиқни ҲИМОЯ қилиш тўғрисидаги, Меҳнат ҳавфсизлиги ва гигиенаси тўғрисидаги конвенцияларини жорий йил якунига қадар ратификация қилиш, шу билан бирга, юртимизда фарзандликка олиш билан боғлиқ амалдаги норматив ҳўжжатларни тўлиқ инвентаризациядан ўтказиш ҳамда илгор халқаро тажрибани инобатга олган ҳолда мазкур жараёни янада соддалаштириш бўйича миллий қонунчиликка ўзгариш ва қўшимчалар киритиш юзасидан таклифлар ишлаб чиқиш зарур.

Шўнингдек, ташқи меҳнат миграцияси, унинг меҳнат мигрантлари билан чет элда ишлаш, уларни ижтимоий ҲИМОЯ қилиш, шўнингдек, фуқароларнинг чет элда иш билан таъминлашда рақобат ва бозор инфратузилмасини ривожлантириш мақсадида “Миграция тўғрисида”ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш ҳам галдаги муҳим вазифалардандир.

Бир сўз билан айтганда, белгиланган вазифалар, амалга оширилаётган зарур чора-тадбирлар мазкур жиноятларнинг олдини олиш, миллий ва халқаро ҳўқуқ нормаларини такомиллаштириш борасидаги ишлар самарадорлигини оширишга хизмат қиладди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 28 июль кунини
ҳудудларда коронавирусу билан боғлиқ мураккаб вазиятни тартибга солиш бўйича қўрилаётган
чоралар муҳокамаси юзасидан видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Бутун дунёда COVID-19 тарқалиши ҳамон давом этмоқда. Мамлакатимизда охириги беш кунда инфекция юқтирганлар сони 3 мингтага кўпайиб, 21 минг 700 нафарга етди.

КАРАНТИН

Республика махсус комиссиясининг қарорига мувофиқ, юртимизда карантин талаблари мўддати 15 АВГУСТГАЧА ўзгаририлди. Шу билан бирга, ҳозирги вазият пандемияга қарши кураш ишларини янада кучайтиришни талаб этмоқда.

Қайд этилганидек, охириги икки ҳафтада қўшимча равишда 370 та сўнъий нафас олдириш аппарати, 1 минг 41 та портатив нафас олдириш ускунаси, 1 минг 164 та кислород концентратори ва бошқа зарур тиббий жиҳозлар олиб келиниб, ҳудудларга тарқатилди. Касаллар қўпайиши мумкинлигини ҳисобга олиб, Республика махсус комиссиясига ҳўжжатлар яна қўшимча ускуналар етказиш бўйича топириқ берилди.

Йиғилишда ёш болалар, ҳомилдор аёллар, кексалар, ногиронлиги ва сурункали касаллиги бўлган фуқаролар саломатлиги устидан тизимли мониторинг олиб бориш муҳимлиги белгиланди.

Жойлардаги эпидемиологик вазиятни барқарорлаштириш ва касалларни даволашга амалий ёрдам берадиган гуруҳларга мутасадди идоралар, итхиссослашган тиббиёт марказлари ҳамда тиббиёт олий ўқув юртлиари раҳбар ва мутахассислари, шўнингдек, нафақадаги тажрибали шифокорлар жалб этилади. Бу ҳудудларда аҳолига эрта ва аниқ ташхис қўйиш, беморларни касаллик даражасига қараб тўғри ва малакали даволашда муҳим омил бўлади.

Ҳокимликларга коронавирусга итхиссослашган шифоконлар ташкил этиш, интенсив ва реанимация уринларини қўпайтириш, уларни зарур тиббий жиҳозлар ва дори-дармон билан таъминлаш вазифаси қўйилди. Тошкент шаҳридаги тажриба асосида COVID-19 ва пневмония билан касалланганларга дастлабки малакали тиббий ёрдам кўрсатадиган махсус поликлиникалар ташкил этиш зарурлиги таъкидланди.

Карантин даврида бирор-бир эҳтиёжманд оила эътибордан четда қолмаслиги, кам таъминланган аҳоли қатламга моддий ёрдам, озиқ-овқат ва дори-дармонларни манзилли етказиб бериш тизими “соат” даи аниқ ишлаши кераклиги таъкидланди.

Шукрона

ҚАЛБЛАРГА ҚУВОНЧ ТАРАТУВЧИ ҚУТЛУҒ АЙЁМ

Бошланиши 1-бетда

Имом Нисобурий айтидики, **Аллоҳ таоланинг ушбу ўн кечага қасам ичиши бу кунларнинг нечоғли шарафли ва улғу эканига далолат қилади ва унда дунёвий ва ухровий манфаатлар борлигини билдиради.**

Ҳазрати Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: **“Аллоҳ учун ибодат қилишга зулҳижжанинг ўн кунидан сеvimлироқ кунлар йўқ. Унинг ҳар кунлик рўзаси бир йиллик рўзага, ҳар тундаги ибодат Лайлатул қадрдаги ибодатга тенгдир”**, деганлар (Имом Термизий ривояти).

Одатда ҳайит кунида ҳамма бир-бирини улуг кун билан самимий муборакбод этади. Таъкидлаш керакики, бу йил Қурбон ҳайитини карантин талабларига мувофиқ, уй шароитида, оила даврасида, ҳашаматсиз ва камтарона, тартибли нишонлаймиз. Биринчи ўринда бизларни дунёга келишимизга сабабчи бўлган ота-оналаримизни, улардан кейин қариндош-уруғларимизни, ёру биродарларимизни телефон орқали йўқлаймиз. Уларнинг кўнглини сўраш ва кўтаришга ҳаракат қиламиз. Бу кун барчага қувонч улашладиган кундир.

Зеро, улуг алломаларимиз: **“Ҳайит кунлари шодликни изхор қилиш диннинг широридандир”**, деганлар. Исломининг шиори бўлган Қурбон ҳайити кунларида қувончимизни, саховатимизни ҳар қачонгидан кўра кўпроқ намоён қилишимиз лозим.

Расулulloҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) ҳадиси шарифда марҳамат қилиб: **“Қурбонлик қилиш чиройли амаллардандир. У бандани дунёда баолардан ва охиратда офатлардан ҳимоя қилади”**, деганлар.

Ҳазрати Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: **“Ким қурбонликка жонлиқ олиш учун бозорга борса, Аллоҳ таоло ҳар бир қадамига ўнга савоб ато этади ва ўнда гуноҳини кечиради ва мартабасини ўн даража кўтарди. Жонлиқни савдо қилаётганда айтган сўзларини тасбеҳ ўрнида қабул қилади. У учун берган ҳар бир дирҳамига етти юз дирҳамнинг савобини беради. Қурбонлиқнинг ҳар қатра қонидан ўн та фаршга яратди ва улар қиёматга унинг учун истиффор айтадилар. Қурбонлик гўштининг ҳар лўқмаси учун Исмоил алайҳиссалом фарзандларидан бир қўлни озод қилганлик савобини беради”**, деганлар.

Қурбонлик ибодат бўлиши билан берга унинг икитомий аҳамияти ҳам бекиб. Қурбон ҳайити —хайр-эхсон, саховат, меҳр-муруват байрами. Унда қилинадиган қурбонлиқлар эса жамиятда кишилар ўртасида инсоний фазилатларни ривож топишида хизмат қилувчи восита. Чунки қурбонлик гўшtidан ва таомидан эҳсон қилишимиз қалбларимизни юмшатиб, меҳр-муҳаббат ришталарини мустаҳкамлайди.

Таъкидлаш жоизки, бугунги коронавирус касаллиги кенг тарқалган дамларда сабр қилиб, сукут сақлаш мўминларга ҳам жонуний, ҳам ибодат тавсияси бўлади. Бу синови кунларга сабр ва шукр қилишимиз Аллоҳнинг раҳматига ноил бўлади.

Мухтарам Президентимизнинг “Қурбон ҳайитини нишонлаш тўғрисида”ги қарори эълон қилинди. Унда Қурбон ҳайитини карантин талабларига қатъий риоя қилган ҳолда ўтказишга алоҳида урғу қаратилди. Шунингдек, Ўзбекистон мусулмонлари идораси уламолар кенгашининг Қурбон ҳайитини коронавирус пандемияси даврида карантин талабларига мувофиқ ўтказиш тўғрисидаги баёноти ҳам тарқатилди.

Ҳайит кунларида ўз аҳли оиламизни хурсанд қилиш, фарзандларимизни келажақда илмми, маърифатли, зиёли қилиб тайёрлаш, карантин даврида фарзандлар тарбияси билан кўпроқ машғул бўлишга урғу қаратишимиз керак.

Муносабат

ЮРТИМИЗДА КОРОНАВИРУСНИ ДАВОЛАШ СТРАТЕГИЯСИ ВА ТАКТИКАСИ ЯНГИЛАНДИ

Лазиз ТҲҲИЧЕВ,
Тошкент тиббиёт академияси
ректори,
“Фидокорона хизматлари
учун” ордени соҳиб

Айни пайтга келиб юртимизда пандемияга қарши кураш стратегияси ва тактикаси тубдан ўзгартирилиб, бу борадаги ишлар янги босқичга кўтарилди. Ҳозирги шароитга мос ва хос, энг кучли, энг таъсирчан воситалар ишга солинмоқда. Бу услуб, аввало, қандай кўринишда намоён бўлмоқда?

Мамлакатимизда сўнгги уч-тўрт ой мобайнидаги кескин вазият, пандемия туфайли юзага келаётган ўзгарувчан муҳит ҳар биримизда ҳушёрлик ва огоҳлиқни талаб этмоқда. Бироқ, минг афсуски, ҳали ҳам бу талаб ва қондаларнинг инсон саломатлиги ҳамда жамият ҳаётига етказиш мумкин бўлган ўта жиддий хавф эканини англаб етолмаётган фуқаро ҳаётини сақлаш йўлида амалга оширилаётган барча чора-тадбирларни қўлаб-қувватлашимиз лозим бўлади. Ҳар биримиз ўзимиз, оиламиз, фарзандларимизнинг соғлиғи ва тақдир учун, аввало, ўзимиз масъул эканимизни чуқур англашимиз лозим.

Аллоҳ таоло бандаларига етган азиятлар сабабли уларнинг даражаларини кўтаришни хоҳлайди. Бу ҳақда Ҳазрати Пайгамбар алайҳиссалом бир нечта ҳадисларида марҳамат қилганлар: “Мўмин кишига бирор тикан кирса ёки ундан каттароқ мусибат етса, албатта, Аллоҳ ана шу сабабли унинг даражаларини кўтаради ёки унинг ҳатоларини ўчиради (Имом Муслим ривояти).

Бoshқа бир ҳадиси шарифда Ҳазрати Пайгамбаримиз алайҳиссалом айтидилар:

“Мўмин кишининг ишлари ажойиб. Унинг барча ишлари яхшиликдир. Бундай имконият ҳаммага эмас, фақат мўмин-мусулмонларгадир. Агар унга кенгчилик етса, шукр қилади ва бу унга яхши (савоб) бўлади. Агар унга қийинчилик етса, сабр қилади ва бу ҳам унга яхшиликдир (Имом Муслим ривояти).

Таниқли уламолардан Ризоуддин ибн Фаҳруддиннинг бундай сўзлари бор: **“Одам боласи қайғу, ҳасрат кўрмай умр кечирishi мумкин эмас. Турмуш ва ҳаёт тиканли чангалзор устидан юришдан, машаққат тўлқинлари билан курашиб сузишдан иборат. Ақлли киши шу машаққатлардан кўрқмаслиги, келажақдаги роҳатларга умид боғлаб, ушбу машаққатлардан енгилмаслиги, кўнглини чўктирмаслиги зарур. Ҳар оғирлик ортидан бир енгиллик келишини Яратгanning ўзи ваъда қилиб қўйган. Оқил киши, албатта, шу ваъдани хотирлаб, кўнглини хотиржам қилади, ўзига тасалли беради”**.

Ҳазрати Али (карамаллоҳу ваҳҳаху): **“Сабр қокилмас улловдир, қаноат қайрилмас қиличдир”**, деганлар.

Демакки, бу ўрнатилган тартиб-қоидаларни тўғри тушунган ҳолда амал қилиб, бошга келган синовларни сабр-қаноат ила, ёруғ кунларга умид билан енгиб ўтиш лозим бўлади.

Сиз азиятларни Исломи динининг эзгу гояларини яқол ифода этувчи байрам — Қурбон ҳайити билан чин қалбдан муборакбод этаман! Сизларга оилавий бахту саодат, сийҳат-саломатлик, дину дунё ишларингизда муваффақиятлар тилайман! Аллоҳ бутун дунёга офийат берсин! Келаси шу ой шу кунларга соғ-саломат, тинчлик-осудалиқда етиб боришимизни насиб айласин!

Яна бир бор барчангизга Қурбон ҳайити муборак бўлсин!

қуrolимиз бўлиб турибди. Тезкор ва мунтазам сафарбарлик, темир интизом, тиббий маданият, юксак онглик билан биз бу офатга қарши курашмоқдамиз.

Кўринмас душман билан чин маънода уруш олиб бориш учун барчамизда, аввало, ўз оиламизга нисбатан масъулият, фарзандларимиз келажагига ишонч ҳисси юқори бўлмоғи керак.

Мамлакатимизга бу вирус кириб келган кундан бошлаб махсус чоралар кўриб келинмоқда. Хусусан, Республика махсус комиссияси тузилиб, тиббиёт муассасалари фавқулодда иш режимида ўтказилди. Қисқа муддатда махсус шифохона ва карантин зоналари қурилди. Сийҳаттоҳ ва оромгоҳлар карантин муассасалари сифатида мослаштирилди. Тиббиёт масканлари дори-дармон, химоя ва диагностика воситалари билан етарли даражада таъминланди.

Вирус билан касалланганларни даволаш учун ташкил этилган махсус шифохона ва карантин зоналарида ишлаётган шифокор ҳамда ҳамширалардан ташқари Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ташкил этилган “Coronavirus yordam” телеграм ботида Тошкент тиббиёт академиясининг малакали профессор-ўқитувчилари фаолият юритмоқда. Мазкур телеграм бот Тошкент тиббиёт академиясида ташкил этилган бўлиб, ушбу жараёнга олий таълим муассасасининг 68 нафар профессор-ўқитувчиси оператор сифатида жалб этилган. Аҳоли ўзини қизиқтирган саволларга онлайн жавоб олиши учун 24 соатлик узлуксиз иш режими жорий қилинган. Махсус телеграм бот орқали кунига 2000–3000 нафар фуқаронинг мурожаатларига жавоб берилмоқда.

Бундан ташқари, Тошкент тиббиёт академиясининг 100 нафар кўнглили талабасидан иборат “Саломатлик посбонлари” тарғибот гуруҳи ташкил этилди. Бу гуруҳ бир ой мобайнида Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманида тарғибот ишларини олиб бори. Натижада 17 минг 757 та яқка тартибдаги уй-жой, 29 та меҳмон-

хона, 9 та санаторий, 31 та болалар оромгоҳи, вазирлик ва идораларнинг 59 та оромгоҳи, 2 та спорт-соғломлаштириш маскани, 1 та тоғ курорти, 402 та оилавий меҳмон уйи ҳамда 3 минг 701 та дала ҳовлида карантин қондаларига риоя этилиши юзасидан назорат ишлари олиб борилди.

Шу йил 15 июль кунини мамлакатимизда коронавирус инфекцияси туфайли вужудга келган эпидемиологик вазият юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида Президентимиз беморларга эътиборни қулайтириш, уларни даволаш сифатини яхшилаш, айниқса, оғир беморлар билан махсус шугулланишга катта эътибор қаратиш, аҳолидан тушаётган мурожаатларга ўз вақтида малакали жавоб бериш ҳамда беморлар учун янги даволаш ўринларини қўпайтириш топиригини берди. Ушбу вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент вилоятидаги туман ва шаҳарлар Тошкент тиббиёт академиясининг кафедраларига бириктирилди ҳамда ҳодимлар 17 июлдан жойларга сафарбар этилди. Кафедра мудирлари ва профессор-ўқитувчилар бириктирилган ҳудудларга бориб, туман тиббиёт бирлашмалари бошлиқлари билан биргалиқда ишчи гуруҳ аъзоси сифатида туман юкумили касалликлар шифохонаси, шунингдек, ажратилган биноларни COVID-19да гумон қилинган ва хасталикнинг енгил шакли билан касалланган беморларни даволловчи провизор шифохонасига айлантириш, ташкиллаштирилган Call-марказлар фаолиятини ҳамда уйда даволанаётган беморларга кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатини назорат қилиш ва амалий ёрдам бериш борасида муайян ишларни амалга оширмоқда.

Ҳозирги кунда Тошкент вилоятидаги туман ва шаҳарлар тиббиёт бирлашмалари Call-марказларида Тошкент тиббиёт академиясининг бириктирилган кафедралари профессор-ўқитувчилари аҳолидан тушаётган мурожаатларга жавоб бериш билан бир қаторда мутахассис сифатида маслаҳатларини ҳам аямаяпти.

Рағбат

Қизилгул ҚОСИМОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутати

Мамлакатимизда сўнгги ҳафталарда аҳоли орасида коронавирус инфекцияси билан касалланганлар сони ошиб бораётти. Бу эса вазият ҳамон жиддий эканлигидан дарақдир. Шу боис, Президентимиз топириғи билан беморларга биринчи тез тиббий ёрдам кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида 397 та тез тиббий ёрдам машинаси харид қилинди, бир ой муддатда яна 409 та машина жойларга етказилиши режалаштирилмоқда.

Халқаро ва маҳаллий тажрибани ҳисобга олиб, коронавирусни даволаш стратегияси ва тактикаси янгиланди. Яъни соҳада фаолият кўрсатаётган тиббиёт ҳодимлари билим ва қўникмаларини ошириш, уларни шифохоналарга бириктириш-ишлари йўлга қўйилляпти. Ана шу мақсадда тиббиёт олий ўқув

ЖАСОРАТ ВА МАТОНАТ КЎРСАТАЁТГАНЛАР ЭЛ АРДОҒИДА

юртлари ва коллежлари профессор-ўқитувчилари, илмий ҳодимлар ва пенсияга чиққан мутахассислар орасидан 5 минг нафар врач ҳамда 9 минг ҳамшира беморларни даволаш ва маслаҳат беришга жалб этилди.

Шифокорлар бугун вирус билан курашишда жангнинг энг олди қаторида бораётти. Улар халқ саломатлиги йўлида бор куч ва меҳнатларини сафарбар қилмоқда. Жумладан, 75 минг олий ва ўрта маълумотга эга 400 мингдан зиёд тиббиёт ҳодими чинакам қаҳрамонлик кўрсатиб беморлар дардига малҳам бўлмоқда.

Тиббиёт ҳодими сифатида дилимдан уларнинг жасоратини ўтказялман. Бир ойлаб шифохонада яшаб, туну кун хавфли касаллик билан курашишга, беморларнинг кўнглига йўл топиб, уларга меҳр кўрсатишга ҳамманинг ҳам кучи ва жасорати етмайди. Улар бугун кунни тунга улаб, шифо истаб ётган

инсонлар соғлиғи учун курашмоқда. Шу боис, Президентимизнинг коронавирус пандемияси шароитида аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш ва ҳаётини асраш, юртимизда инфекцияни жиловлашда улкан жасорат ва фидойилик намуналарини кўрсатган бир гуруҳ тиббиёт, Ички ишлар, Мудофаа ва Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Миллий гвардия ҳодимларини фахрий унвон, орден ва медаллар билан муқофотлаш тўғрисидаги фармони қўпчилиқнинг кўнглидаги иш бўлди.

Фармонга кўра, коронавирус пандемияси туфайли юзага келган мурожаат ва синови кунларда ҳаёти ва соғлиғини хавф остига қўйиб, мавжуд қатарларга қарши курашиш, инфекция кенг тарқалишининг олдини олишга ҳисса қўшган 200 дан зиёд юрдошимиз тақдирланди. Бу рағбатдан барча шифокорлар руҳини кўтарилиб, янада фидойилик билан ишлашга ҳаракат қилади, десам янгилишмайман.

**Шу билан бирга,
мана шу 10 кун
ичида арафа кунини
– эртага ҳайит
деган кун рўзаси
ҳақида Расули акрам
алайҳиссалоту
вассаламдан машхур
ҳадис бор: “Арафа
кунининг рўзаси
бир йил аввалги ва
бир йил кейинги
гуноҳига каффорот
бўлади, деб умид
қиламан”.**

ИЧИМЛИК СУВ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ КЎРСАТКИЧЛАРИ ОРТИБ БОРМОҚДА

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Дунёда кечаётган глобал иқлим ўзгаришлари, аҳоли сони ва иқтисодий тармоқларнинг ўсиши ҳамда инсониятнинг сувга бўлган талабининг ошиб бориши натижасида сув ресурслари тақчиллиги йилдан йилга ортиб бормоқда. Бу борада изланишлар олиб бораётган жаҳон олимлари янги сув манбаларини топиш билан бирга, мавжуд сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, бунда замонавий энергия тежамкор технологияларни амалиётга кенг жорий этиш лозимлигини таъкидламоқда.

Мамлакатимизда сувга бўлган талаб юқори. Айниқса, чекка ҳудудларда нафақат ер майдонларини сугориш, балки аҳолининг кундалик эҳтиёжи учун зарур ичимлик сув етказиб беришда айрим муаммолар учраб туради. Аммо бундай ҳолатларнинг олдини олиш, ичимлик сувига бўлган талабини қондириш борасида сўнгги йилларда изчил ишлар амалга оширилмоқда.

Президентимиз раислигида 17 июль кўни ўтказилган ҳудудларда ичимлик суви ва канализация тизимини яхшилаш, куз-қиш мавсумига тайёргарлик ишларини жадаллаштириш масалалари бўйича видеоселектор йиғилишида ушбу соҳада йиғилиб қолган қатор масалалар танқидий муҳокама қилинди.

Ҳозир республиканинг барча ҳудудларига ичимлик сув тизимли равишда етиб боришни таъминлаш бир қатор ташкилотлар, хусусан, Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги олдига турган долзарб вазифалардан бирига айланган. Мазкур йўналишда барча ҳудудлар, жумладан, пойтахт вилоятида ҳам сезиларли ишлар қилинмоқда.

Тошкент вилояти аҳолисининг ичимлик сув билан таъминланганлиги даражасини ўртача деб ҳисоблаш мумкин. Бироқ бу борадаги кўрсаткичларни янада ошириш мақсадида уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш соҳасида тизимли ишлар олиб боришмоқда.

2019 йилда 447,2 миллион сўм марказлашган маблағ ҳисобидан 84 та объектада қурилиш ва реконструкция ишлари тўлиқ якунланиб, эксплуатацияга топширилди. Ушбу лойиҳаларнинг амалга оширилиши орқали узоқ йиллар давомида ичимлик сув етиб бормаган аҳоли пунктларида истиқомат қилувчи 241 минг аҳолининг сув таъминоти яхшиланди, 200 минг нафардан ортиқ киши илк бор марказлашган ичимлик сув билан қамраб олинди.

ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ҲАМ ВАҚТНИ, ҲАМ НАҚДНИ ТЕЖАЙДИ

Айни пайтда вилоятнинг шаҳар ва туманларида ичимлик сув инфратузилмасини ривожлантиришда замонавий энергия тежамкор технологияларни

амалиётга жорий этиш ишлари бошлаб юборилган.

— 2019 йилда амалга оширилган қурилиш ва реконструкция ишлари жараёнида Олмалик, Ангрен, Чирчик, Охангарон, Бекобод, Янгийул шаҳарлари ва бошқа ҳудудлардаги ичимлик сув объектида замонавий энергия тежайдиган технологияларни модернизация ва жорий қилиш орқали электр энергияси харажати 15-18 фоиз камайтирилишига эришилди, — дейди “Тошкент сувтаъминоти” МЧЖ бош муҳандиси Сайфиддин Сирохиддинов. — Бу эса 1 йилда 8 миллиард сўмдан ортиқ маблағ иқтисод қилинди, дегани. Биргина “Тошкент сувтаъминоти” МЧЖ Олмалик шаҳри бўлимига қарашли сув иншоотлари ва насос станцияларида 1 878,7 минг евро эвазига 5 йил муддатга техник кредит асосида харид қилинган, электр энергияси сарфини тежайдиган 70 та замонавий насосни ўрнатиш ишлари босқич-ма-босқич амалга ошириб келинмоқда. Келгусида соҳада бундан-да замонавий технологияларни жорий қилиш, бунинг учун ҳамкорлик лойиҳалари доирасини кенгайтириб, манфаатли инвестициявий шартномалар тузиш мақсад қилинган.

Корхона, шунингдек, ичимлик ва оқова сув тармоқларини яхшилашга қаратилган режаларни ишлаб чиққан. Унга кўра, 2020 йилда 161,6 миллион сўм маблағ ҳисобига ичимлик ва оқова сув тизимларини қуриш-реконструкция қилиш белгиланган бўлиб, ҳозир 18 та объектада қурилиш-монтаж ишлари амалга ошириб келинмоқда.

ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК ВА ИНВЕСТИЦИОН ЛОЙИҲАЛАР

Айни кез вилоятда сув таъминотини яхшилашда халқаро молия институтлари иштирокида ҳам йирик лойиҳалар амалга оширилмоқда. Улардан бири Осиё тараққиёт банки билан ҳамкорликда йўлга қўйилган “Тошкент вилояти шаҳар ва туманларида ичимлик ва оқова сув тизимларини қуриш ҳамда реконструкция қилиш” лойиҳасидир. 2017-2021 йилларга мўлжалланган мазкур лойиҳанинг умумий қиймати 143,8 миллион АҚШ долларига тенг. Шундан халқаро молиявий муассасанинг кредит

маблағлари улуши 120,9 миллион АҚШ долларини ташкил этади.

Жараёнинг илк босқичида Осиё тараққиёт банки қондаларига мувофиқ ўтказилган тендер асосида қуриш-монтаж ишларини бажарувчи пулдратчи компаниялар танлаб олинган. Ҳозир 3 босқичли лойиҳанинг биринчи босқичи — “Тошкент вилояти шаҳар ва туманларида ичимлик сув тизимларини қуриш ҳамда реконструкция қилиш” амалга оширилмоқда. Унинг натижасида Тошкент вилоятининг Қибрай, Зангиота ва Тошкент туманларидаги 58 та қишлоқ аҳоли пункт ва лойиҳа ҳудудларида яшовчи 265 мингдан ортиқ аҳолининг тоза ичимлик сув таъминоти яхшиланиши кутилмоқда.

— Бугун аҳолига сув таъминоти масаласида қатор қулайликлар яратилётганига қарамай, айрим фуқароларнинг сувдан бемақсад фойдаланаётгани, хонадонларда ханузгача сув ҳисоблагичлар ўрнатилмагани киши дилини хира қилади, — дейди Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ахборот хизмати бош мухтасассиси Зулхумор Уралова. — Тошкент вилоятида жами 314 669 та абонент мавжуд бўлиб, шундан 216 655 (68,9 фоиз) тасига сув ҳисоблагич ўрнатилган. Ваҳоланки, фақат истеъмол қилинган сув учун ҳақ тўлаш имконини берадиган ушбу қурилмалар фуқароларнинг ўз фойдасига хизмат қилади. Бугун дунё миқёсида чучук сув танқислиги глобал муаммага айланган ва ҳар бир томи суви кўз қорачиқдек эъзолашимиз керак бўлган бир пайтда юртимизда барча коммунал тўловлар ичида энг арзони ҳисобланган бу неъматни қадрига келажак авлодларимизни инқироз ёқасига олиб келишимизга сабаб бўлмасмикин. Бунга йўл қўймаслик учун ҳар бир киши ўз масъулиятини чуқур ҳис қилган ҳолда сув ҳисоблагичлар ўрнатиб, тўловларни ўз вақтида тўлаб бурса, юрт равнақиға, хусусан, ичимлик сув танқислигидан қийналаётган ҳудудлардаги аҳолининг оби ҳаётдан баҳраманд бўлишига муносиб ҳисса қўшади.

Ҳудудларни ичимлик сув билан таъминлаш ишлари бундан кейин ҳам фаол давом эттирилади. Вилоятда ичимлик ва оқова сув инфратузилмасини ривожлантириш бўйича истиқболли режалар тузилган. Хусусан, 2021-2023 йиллар давомида 66 та ичимлик сув ва 13 та оқова сув тармоғининг қурилиш лойиҳаларини амалга ошириш учун тақлифлар киритилган бўлиб, шундан 1019,5 км. ичимлик сув ва 26,1 км. оқова сув тармоқларини тортиш, 130 та ичимлик сув ҳамда 25 та оқова сув объектини қуриш режалаштирилган.

Диққат, акция!

ХАЙРЛИ ИШНИНГ САВОБИ ҲАМ, МУКОФОТИ ҲАМ БОР

Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ва “MEROS” хайрия жамоат фонди томонидан 28 июлдан 2 августга қадар мамлакатимизнинг барча ҳудудларида “Яшил Ватаним!” акцияси ўтказилмоқда

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Касб тақоси билан таниш мутахассис ҳамроҳлигида Навоидан Зарафшон шаҳри томон йўлга чиқдик. Қонимехдан ўтишимиз билан кўп ўтмай Қизилқумнинг уфқларга туташиб кетган чулу биёбонлари бошланди. Авжи саратон, офтоб заботига олган, асфальт йўлда сароб жимирлайди. Икки йўлнинг четиди сийраклашиб қолган саксовуллар бўй кўрсатиб қолади. Қолгани бийдай саҳро.

Кўп ўтмай ҳамроҳим машинасини йўл четига олди. Ортидаги идишни олиб, бўйи бир ярим метрга етиб қолган қарағай ниҳоли олдига келди. Унинг шохига осиглик тахтачада “Менга сув беринг!” деган ёзув турарди. Ошнамиз ниҳол атрофини қум-чанг, хаслардан тозаллаб, идишдаги суви унинг тагига қўйди.

Шундай хайрли ишнинг ажри савоби бор. Унинг катта-кичиги бўлмайди. Ушбу дархат соясида нафасини ростлаган одам уни экан ва парваришлаганлар ҳақиға хайрли дуолар қилади.

Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ва “MEROS” хайрия жамоат фонди ҳам хайрли анъанани бошлаб берди. Улар томонидан мамлакатимизда жорий йилнинг 28 июлида бошланган “Яшил Ватаним!” акцияси 2 августга қадар давом этади. Унинг доирасида ўтказилаётган “Дархатларни сугориш ҳафталиги”да кенг жамоатчиликни қаринги тартиб-қондаларига риоя этган ҳолда маҳаллий ҳокимият органларининг тегишли ташкилотлари томонидан аҳоли яшаш пунктларидаги кўчаларда дархатларни сугориш ишларига жалб этишни ташкиллаштириш кўзда тутилган.

Фармацевтика

ДОРИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАР ФАОЛИЯТИ БАРҚАРОР

Лутфулла СУВОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Пандемия шароитида айрим дори воситаларининг камайиб кетиши ва уларнинг нархлари асоссиз оширилиши билан боғлиқ ҳолатлар ҳеч кимни бефарқ қолдирмаётди. Бу ҳолатда дори ишлаб чиқарувчилар ва импорт қилувчи компанияларнинг фаолияти муҳим аҳамият касб этади.

Коронавирус билан боғлиқ ҳозирги мураккаб вазиятда, дори-дармон етишмовчилиги кузатилаётган оғир шароитда маҳаллий ишлаб чиқарувчилар қандай тартибда ишлаяпти?

Бугун айрим дори воситаларига талаб ҳар қачонгидан ҳам юқори бўлиб турганида бу каби саволлар туғилиши табиий. — Айни пайтда корхонамиз иш фео-

Ҳисоб-китобларга кўра, бир одамга камидан 70-90 квадрат метр яшил ҳудуд тўғри келсагина инсон тоза ҳавога бўлган эҳтиёжини қондира олади. Бир гектар майдондаги дархатлар бир кеча-кундузда 220 — 275 килограммга карбонат ангидрид газини ютиб, 180 — 215 килограмм кислород ажратади. Бу микдор ўртача 500 кишини кун давомида кислород билан таъминлашга етади. Бошқача айтганда, тўртта дархат бир кишининг кислородга бўлган эҳтиёжини қондиради.

Бироқ тегишли парвариш, сугориш ёки агротехник ишларнинг етарли даражада бажарилмаслиги натижасида кўп дархатлар нобуд бўлади. Аксарият ҳолатда бу юртимизда ёз жазирамаси авжига чиққан кўчаларга тўғри келади.

— “Яшил Ватаним” акцияси мамлакатимизнинг барча вилоятлари, шаҳар ва туманларида ўтказилляпти, — дейди Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Нарзулло Обломуродов. — Акция доирасида

ҳудудларда юз миллион дархатни сугориш, уларни парваришлаш бўйича ишлар олиб борамиз.

Шу билан бирга, ҳар бир корхона ва ташкилот ўзига тегишли ҳудудларни ободонлаштириш, дархатларни парваришлаб, уларни сувга қондириш, сугориш тизимини яхшилаш бўйича ҳам кенг қўламли ишларни амалга ошириш кўзда тутилган.

Акция кўламазорлаштириш самарадорлиги, аҳолининг дархатларни тўғри парвариш қилиш бўйича хабардорлигини ошириш ва, албатта, юртимиз табиатини асраб-авайлашга ҳар бир кишининг тегишли ҳисса қўишини ташкил этишга қаратилган.

Соҳа мутахассисларининг фикрича, ёзнинг жазирама кунларида 1-4 ёшли (1,5 метрга) дархатларни сугоришни саҳар вақтида амалга ошириш мақсадга мувофиқ. Уларни соат 10:00 дан 15:00 гача сугориш тавсия этилмайди. Йирик дархатларни эса кун давомида сугориш мумкин.

Атроф-муҳитга бефарқ бўлмаган ҳар бир кексаёш дархатларни сугориш жараёнидан фотоплава тайёрлаб, иктимой тармоқларга #parvarish2020, #poliv2020 хэштэги остида жойлаштириб, мазкур акцияни интернет тармоғида онлайн оммалаштириш ҳамда “Яшил” челленгда иштирок этиши мумкин.

Instagram иктимой тармоғида энг креатив фото муаллифи жамоатчилик томонидан овоз бериш йўли билан аниқланади ва ташкилотчиларнинг қимматбаҳо савғаси билан тақдирланади.

Ушбу #parvarish2020, #poliv2020 хэштэпларида фойдаланиб, дархатларни тўғри сугоришининг тартиб-қондалари ва бошқа иштирокчиларнинг фото маълумотлари билан ҳам танишиб бориш мумкин.

гун вирусга қарши дори воситалари, антибиотиклар, витаминлар талаб кескин ошди. Ушбу талабдан келиб чиққан ҳолда заводимизда айнан шу турдаги дори воситаларини ишлаб чиқариш ҳажмини оширдик. Пандемиянинг бошида бироз қийналдик. Яъни март, апрель ойларида Хиндистондан фаол ингредиентлар етказиб берилишида муаммолар кузатилди. Аммо бу қийинчиликларни тезда бартараф этиб, одатий иш жараёнини тиклашга муваффақ бўлдик”, дейди Саурин Пател.

Кўриниб турибдики, дори воситаларининг камайиб кетиши ва уларнинг нарх-навоиси билан боғлиқ муаммолар биргина ишлаб чиқарувчиларга боғлиқ эмас. Бунга аҳоли дори воситаларини ўз эҳтиёжидан кўра кўпроқ сотиб олаётгани ҳам сабабдир.

Энг муҳими, бугун тегишли ташкилотлар томонидан жараён қатъий назорат олингани ва жойларда тарғибот тадбирлари ўтказилаётгани бу борадаги масалаларнинг ижобий ечим топишга хизмат қилмоқда.

Ислоҳот

Дилрабо ХОЛБОЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты

Мамлакатимизда кўп йиллар давомида анъанавий қишлоқ хўжалигига таяниб ва тармоққа янгиликларни жорий этишга етарли эътибор бўлмади. Соҳани илмий ўрганишга ихтисослашган кўплаб илмий муассасалар ёппида ёки қисқартириб юборилди.

Президентимиз бошчилигида 23 июль кўни қишлоқ ва сув хўжалигидаги иқтисодий ислохотларни жадаллаштириш ва бозор муносабатларини янада ривожлантириш бўйича белгиланган вазифалар ижросига бағишлаб ўтказилган видеоселектор йиғилишида соҳага илм-фан ютуқларини жорий этиш масаласига алоҳида тўхталиб ўтилди.

Таъкидлангандек, ўтган давр мобайнида қишлоқ хўжалигини тубдан ислох қилиш ва соҳада бозор иқтисодиётини кенг жорий этиш бўйича тегишли қарорлар қабул қилиниб, усту-

ИЛМ–ФАН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ТАЯНЧИГА АЙЛНАДИ

вор вазифалар белгилаб берилган. Уларнинг ижроси мамлакат озиқ-овқат хавфсизлигига, энг асосийси, халқимизнинг кайфияти ва турмуш тарзига таъсир кўрсатадиган жуда муҳим масала ҳисобланади. Шунинг учун мазкур соҳада барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш, ишлаб чиқаришни илмий асосда ташкил қилишга киришилди. Бунга ёрқин мисол сифатида мамлакатимиз тарихида илк бор илм ва инновацияни ривожлантириб, тармоқда бошқарувни халқаро стандартлар асосида ташкил этишга маблағ йўналтирилаётганда қўришимиз мумкин. Хусусан, соҳани модернизация қилиш учун 500 миллион долларлик лойиҳани амалга ошириш юзасидан Жаҳон банки билан келишувга эришилган.

Дарҳақиқат, ҳали соҳада хорижий давлатлардан ўрганидиган жиҳатларимиз кўп. Бунда асосий эътиборни аграр тармоқ ривожланган мамлакатларда қўлланилаётган билим ва инновацияларни ўз ичига олган хизматлар тизимини юртимизда ҳам жорий этиб, илм билан ишлаб чиқаришнинг ўзаро боғлиқлигини таъминлашимиз муҳим ўрин тутаяди.

Албатта, бирор соҳанинг ривожла-

ниши учун унга оид илмий-тадқиқот муассасаларининг кадрлар, моддий-техник, илмий салоҳияти ҳам бекам куёт бўлиши лозим. Шунинг учун қишлоқ хўжалиги йўналишидаги 8 та илмий-тадқиқот институти, шунингдек, қишлоқ хўжалиги вазирлиги таркибиди бир қатор ташкилотлар фаолияти тубдан ислох қилиниб, замонавий

лабораториялар ва ускуналар билан жиҳозланиши яқин орада ўзининг самарасини кўрсатади.

Ҳокимлик ва фермерлар ўртасидаги муносабатлар ҳамон эскича услубларда олиб боришмоқда. Шунинг учун қишлоқ хўжалиги вазирлигига эскича ишлаш услубидан тўлиқ воз кечиб, фермерларга яхши хизмат

кўрсатиш ва янги сервис турларини кенгайтириш бўйича топшириқлар берилгани ҳақиқат ер эгаларини қувонтиргани кўпайт.

Деҳқончиликда сувнинг баҳоси зарга қийсланади. Бу бежиз эмас. Айниқса, мамлакатимиз шароитида сувдан оқилона фойдаланиш доимо кун тартибдаги асосий масалалардан бири бўлиб келган. Мазкур соҳага ҳам инновацияларни жорий қилиш бугунги кун талабидир. Давлатимиз раҳбарининг 2020 йил 10 июлда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикаси сув хўжалигини ривожлантиришнинг 2020-2030 йилларга мўлжалланган концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги фармонида бу борадаги барча жиҳатлар белгилаб берилган. Жумладан, каналларнинг фойдали иш коэффицентини ошириш ҳамда 2 миллион гектарда сув тежовчи, шундан 600 минг гектарда томчилатиб сугориш технологиясини жорий қилиш ҳисобига йилига 7 миллиард куб метр суви иқтисод қилиш кўзда тутилган. Шунингдек, рақамлаштириш ҳисобига электр энергияси сарфини 2 миллиард киловатт соатга қисқартириш каби кўрсаткичлар белгиланган.

Мазкур вазифалар ижросини таъминлаш учун тегишли вазирликлар

халқаро экспертларни жалб қилиб, янги услубда ишлаш зарур бўлади. Шу билан бирга, соҳага инновацияларни жорий этиш тизимли равишда давом эттирилиши, 2025 йилга қадар соҳани тўлиқ рақамлаштириш, жумладан, суви назорат қилиш ва ҳисобини онлайн тарзда юритиш бўйича тегишли чораларни қўриш лозимлиги таъкидланди.

Албатта, мазкур масалаларни амалга оширишда қонунчиликка замон талабидан келиб чиққан ҳолда ўзгаришлар киритишимиз зарур бўлади. Жумладан, жорий йилги давлат дастуридаги қишлоқ хўжалигига оид бандларнинг бажарилиши, қабул қилинган қишлоқ хўжалигини 2030 йилгача ривожлантириш стратегияси ва Сув хўжалигини ривожлантиришнинг 2020-2030 йилларга мўлжалланган концепциясида белгиланган вазифаларнинг ҳар бир банди устидан самарали назоратни ўрнатишимиз лозим.

Аҳолиимизнинг аксарият қисми шуғулланувчи ҳамда мамлакат озиқ-овқат хавфсизлигини таъминловчи қишлоқ хўжалигини илм-фан асосида ривожлантириш халқимиз фаровонлиги, дастурухонларимиз тўқин-сочинлиги, давлатимиз экспорт салоҳияти юксалишига хизмат қилади.

Мулоҳаза

Норқобил ЖАЛИЛОВ,
Ўзбекистонда хизмат
кўрсатган журналист

Бошқа йўл қолмади. Бугун кутилмаган бало Ер шарининг қай бир бурчагидан келган-келмаганини таҳлил қилиш бефойда, аксинча, халқ бўлиб, эл-улус бўлиб давлат раҳбари, ҳукумат атрофида бирлашиб, ҳамжихатликда курашмасак, эртага кеч бўлиши муқаррар. Президентимиз раислигида ўтказилаётган видеоселектор йиғилишлари кун тартибидagi биринчи масала пандемия мавзуси бўлаётгани бежиз эмас. Сабаби, вазият биз кутган ва ўйлагандан ҳам кўра жиддийроқ, ҳатто айтиш мумкинки, анча қалтис.

Аммо имконият борича тегишли чора-тадбирлар қўриляпти. ОАВ, ижтимоий тармоқлар бир лаҳза тингани йўқ. Эътиборлиси, барча телеканаллар COVID-19 га бағишланган махсус курсатувларни намойиш қилмоқда. Лекин биз бугун сўз юритаётган боқимандалик балоси ҳам ижтимоий ҳаётда жиддий пандемиядан кам эмаслиги белсиз барчамизни ҳар лаҳза ҳушёр тортириши лозим.

Яширмайми, боқимандаликни даволаб бўлмайди. Урганган кўнгли ўртанса кўймас, деганлариям рост. Авваллари ҳам бор эди шундай тоифа одамлар, нима бўлсаям давлат мени боқиса, таъминлаш керак, деган номаъқул даъво ўларнинг қон-қони-га сингиб кетган. Ҳой оғайничилиш, тўрт мучанг соппа-соқ бўлса, бирор касб-хунарининг бошини тутиб ишла, деб кўринг-чи, балого қоласиз, ёқангиза ёпишад.

Утган йил бошлари эди, Қашқадарёга бордим. Омон-омон, осийишталик замони эди. Шанба Китоб тумани ҳокими қабули кун экан. Ижода қизиқувчан дўстим ҳокимликда ишларди. Сиз ҳам бир кўзатинг, кимлар қандай муаммо-масалалар билан мурожаат этишини кўрасиз, балки бирор нарсаси қораласиз, деди. Рўйхатга ўз чоғи одам ёзилган экан. Аввал ёши кексароқ, ногирон кишиларни қабулга қоралашди. Бир чеккада кузатиб ўтирибман. Деярли ҳамма ташкилот раҳбарлари ҳозир уноз. Бирин-кетин савол-жавоблар бошланди. Йигирматача одамдан тахминан ўнга яқини уй-жой масаласида, қолганлари эса саноатлигини тиклаш, оилавий ва маҳалла ҳолидан хабар олмаётганидан нолиди. Ҳоким ҳам аввалгига боқилди билан ҳаммани эшитди ва амалий қўмак кўрсатиш бўйича тегишли раҳбарларга топшириқлар берди.

Ҳаммаси кейин бошланди. Бир маҳал ташқаридан гала-говур кучайди, аввал бир эркак бақирди, кейин аёл кишининг йиғиси эшитилди. "Ҳар ҳафта ахвол шу, менам ҳассас кўтариб келайинми энди, айбим соғлом эканимиз, бошқа проблемам бор, нима, ёш баласи бўлса шохи борми бўлсан, касалими, ана уйда ётсин..." Ҳайрон бўлиб ҳалиги қадрдонимга қарадим. У секин пичирлади: "Ҳозир томошани кўрасиз, энди кунда-шундаларга навбат келяпти, Худонинг берган кун, қаерда қабул бўлса, беш-олти "битиринг"лар етиб боради. Тошкентдан, бирор юқоридор идорадан вакил келиб қолган бўлса, тамом, ўзларини шу даражада жабрланган, қийналган қилиб кўрсатишадими... Ана, бирови келди, эшитинг-да".

Ҳалиги мурожаатчи аввалгига ҳамма билан сўрашиб чиқди. Кейин тўрға қараб қар бошлади: "Хурматли ҳоким бова, мен ўтган дафъа ҳам келувдим, ҳал бўлмади, масалан, ўлгаримлар онаси тараф, уйга қўймапти, икки қизим чиқиб кетган, қудалар ҳолинг не деб сўрамайди, оқсоқол ҳайдаб солади идорадан, энди, ўзингиз бир бормасангиз бўлмайди-ёв, буларингиз алдайди". Ҳоким савол берди: "Ана, узр, қабулмига бугун нечанин марта келишингиз, шуни биласизми?" Маҳаллага масъул оқсоз киши "ўнинчи марта", деб изох берувди, ҳалиги

Такрор айтаман, биз энди пандемия шароитида яшашга, меҳнат қилишга ўрганишимиз шарт. Чунки ҳаёт давом этмоқда.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

БОҚИМАНДАЛИК БАЛОСИ

арзғўй унга қараб бақира кетди: "Керак бўлса ҳокимликнинг олдига ётволман, уйим йўқ, тушундирингизми, оқсоқолингиз ёрдам бермаса, хотиним билан ажратиб қўйишма-япти, нуқул ўзининг танишларини қўлайди, ана, кечаям ун тарқатди, болаларимга берди, менга йўқ".

Қабулга келиб, ҳали муаммосини дастурхон қилишга улгурмаган оппоқ рўмолли онахон унинг гапларини эшитиб чидаб туролмади: "Элликка кириб эсингиз кирмапти, укажон, ўзингиз айтасиз ахир, беш фарзандингизнинг ҳаммаси уйли-жойли экан, қизлар бировнинг ҳасми, улардан нега домангир бўласиз, ана, уч ўғлингиз ишласа, ўзингиз уста экансиз. Бир маҳаллани айблайсиз, бир болаларингизни, ўзи нима керак сизга, одам деганам шунақа ноинсоф бўладими, буям камлик қилгандай, шунча йил бира яшаган аёлингиз билан ажрашаман дейишга уялмайсизми? Шуми ўзбекчилик, суф-е!"

Ичкарида ҳаво етмай қолди. Секин чиқдим. Ортимдан ҳалиги танишим эргашди. "Ҳа, сабрингиз чидамадики? Улмаган бизнинг жонимиз, ошна. Ҳар кун шу ахвол, ўн киши келса, ярмидан кўпи боқимандаликка ўрганиб қолган. Ҳозир қаранг, юз одамни кечгача қабул қиламиз. Албатта, хастахон, эҳтиёжманд, муаммоси оғир инсонларга қўлдан келгунича ёрдам берамиз. Бу табиий ҳол. Лекин кейинги пайтда юзининг қаттиги, жонимнинг ҳузури дейдиганлар қўлайиб кетаяпти. Нечасиникига бордик. Ишонасизми, ҳайҳотдай ҳовли, камда 15-30 сотих чиқади, қудугидан сув тўхтамайди, аммо томорқасида на битта дарахт, на тўртта гиёҳ бор. Гапларини арава тортолмайди, ҳа, мени кам таъминланганлар рўйхатига киритишмапти, нима эмиш, болаларим ишларми, иккита машинамиз бор, тўртта қорамол, нима бўпти, бизга берса давлат газнасига тутаб қолмас энди..."

Шунинг учун қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари оқсоқоллари, фаоллари орасида виждонли, йимонли инсонлар кўпайсагина, бундай текинхўр, фақат бер-берга ўрганганлар пайи қирқилиши мумкин, акси бўлса, юқини маҳаллага ташлаб, ётволиб ёза-ёздан бўшамайдиганлар қамаймайд.

Бу ҳаётий мисолни бежиз келтирмадим. Сабаби, бутун дунёда пандемия ҳаффи кучайиб бораётган, жумладан, бизнинг мамлакатимизда ҳам ушбу хатарли офатга қарши кураш олиб борилаётган, қатор муаммолар ўртага чиқаётган, иқтисодий инқироз ҳаффи ошаётган бир пайтда, бугунги оғир ва машаққатли дамларда ҳар қандай қийинчиликка қарамасдан, халқимизни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш йўлида тегишли чора-тадбирлар қўрилатгани хайрли ишдир.

Лекин... халқ бир мушт бўлиб бирикиб, ҳамжихатликда кўринмас ёвга қарши кураш олиб бораётган ғанимат дамларда, ишонинг, ёзиш тугул, айтишга тили бормайди одамнинг, коронавирус балосини енгиш учун сув ва ҳаводек зарур бўлган воситалар — дори-дармон, тиббий хизмат ва бошқа заруратлар учун ажратилган маблағларни талон-тарож қилганларга нисбатан 10 та жиноят иши қўзғатилгани ҳақидаги кўнгилсиз маълумотни ўтган ҳафтада ўтказилган брифингда Бош прокуратура матбуот хизмати раҳбари Ҳаёт Шамсидинов келтиргангада эълани жунжонли кетади ақли бутун кишининг. Бизга нима бўляпти ўзи, нега шунча қирғинбарот, талотумларни мардона енгиб ўтган миллат одамзот тўқин, фаровон, тинчгина ҳаёт кечираётган даврга келиб нафсини жиловлай олмаёпти?

Ҳар қанча аламли бўлмасин, қуйидаги далил ва рақамларга бир назар ташлаш-лик: Бухоро вилояти санитария ва эпидемиологик оқсоқоллик маркази мансабдор шахслари 395 миллион сўмлик 15 тонна гипохлорид калций дезинфекция воситасини 600 миллион сўмга сотиб олиб, 205 миллион сўм бюджет маблағини талон-тарож қилган. Ёки бўлмаса, Навоий вилоятида ҳудуд шу марказнинг мансабдор ва моддий жавобгар шахслари Инқирозга қарши курашиш жамғармаси ҳисобидан ажратилган маблағлардан 509 миллион сўмлик товар моддий бойликларни мақсадсиз сарфлаб юборган. Тергов жараёнида марказ боз врач ва оғир моддирга нисбатан Жиноят қон-дексининг учта моддаси билан айб эълон қилиниб, "қамоққа олиш" эҳтиёт чораси қўйилган...

Ёки бошқа бир рўйхатдаги шармандали ҳолатни қаранг: Қашқадарёда 917,8 миллион сўм, Паркент туманида 397,6

миллион сўм, Наманганда 248,9 миллион сўм, Навоийда 222,3 миллион сўм, Бухорода 204,6 миллион сўм, Андижонда эса 159,3 миллион сўм талон-тарож қилинган! Доно халқимизнинг ўғри бўл, муттаҳам бўл, инсоф билан бўл-да, деган истеҳзоли ибораси қачонлар пайдо бўлгани номаълум. Хўш, энди, мамлакат бошига мусибат тушиб турган энг қалтис онларда улуснинг нонини туя қилиб юрган каламушсифат амалдорларни ким деб атаймиз?

Тўғри, уларга қонун доирасида чораям қўрилар, келтирилган зарарни (бу рақамлар ортида ҳазилакам давлат маблағи ётгани йўқ) қаплайиб қолган чўнтақларидан тўлар ҳам дейлик. Эртага-чи, ҳозирги тоқсимон вирус дегани чекинар, лекин бу муттаҳамлар эл-улус ўртасида қандай бош кўтариб юракнинг? Юзлаб қурбонларнинг ўлимида ўзларини айбдор деб ҳисоблар-микин? Бундай каспалари тўдаси билан телевидение орқали элга кўрсатиш керак эмасми? Матбуотда номма-ном эълон қилиш зарур! Албатта, тергов-суриштирув тугагач, суд ҳукм ўқигандан сўнг!

Бу танганинг бир тарафи. Иккинчи томони янада аянчли. Мақоламиз мавзусини бежиз боқимандаликка боғламаймиз. Бойси, қарийб беш ойлик маънавий ва иқтисодий синовлар одамларни галвирдан ўтказаяпти. Айниқса, маҳалла-қўй-даги ҳақиқий инсонпарварлик ёрдамига мутожлар ва ҳўжақўрсинга, оқсоқолнинг "темир дафтар"и рўйхатига тирқалувчи доимий танишлар ҳақида ижтимоий тармоқларда бежиз бонг ўриллаяпти. Тўғри, "Саховат ва кўмак" жамғармаси пандемия шароитида аҳолининг эҳтиёжманд қатлами вакилларини хайрия маблағлари ҳисобидан қўллаб-қувватлашга баҳоли қудрат ҳаракат қилаётганини ҳеч ким инкор қилмайди. Бу маблағлар "Маҳалла" фонди Басийлик кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгаши, халқ депутатлари вилоятлар, Тошкент шаҳри, туман ва шаҳар кенгашларининг тасдиқланган қарор ва рўйхатлари асосида ижтимоий ҳимояга мутож, кўп фарзандли оилалар, ногиронлиги бўлган, ёлғиз яшовчи, шунингдек, вақтинча ишсиз фуқароларни пул маблағлари, қундалик истеъмол товарлари, дори воситалари ҳамда бошқа турдаги зарур маҳсулотлар билан таъминлаш учун сарфланаяпти. Бу Худого ҳам, бандасига ҳам аён.

Яна савол туғилади: хўш, махсус қарорларга кўра эҳтиёжмандлик мақомига лойиқ деб қўрилган оилалар рўйхати қандай шакллантирилляпти? Бу жиддий масала. Чунки бизда ҚФЙ ёки МФЙ деган тузилма ўз ҳудудидан яшовчи аҳоли ҳақида тўлиқ маълумот-тасаввурга эга, деган нотўғри қараш шаклланиб қолган. Лекин бир ҳақиқатни очик тан олиш керак, сони ўн мингга қаралаб бораётган маҳалла институтига кейинги бир-икки йил ичиде жуда катта имкониятлар яратишга ҳаракат қилинаётган бир пайтда ушбу тизимга маъсулларнинг савй-ҳаракатлари ҳозирча ўзини оқлаётгани-йўқми, деган ҳаётий савол кўпчиликни ўйлантиряпти. Аввало, маҳалла раислари мақоми масаласи чўқур мониторинг қилиниши зарур. Кадрлар захираси шакллантирилишида шахсининг маълумоти олийлигидан кўра унинг инсонийлиги, жамоатчилик ўртасидаги нуфузи алоҳида эътиборга олиниши лозим, деб ҳисоблаймиз. Негаки, аксарият оқсоқоллар ҳали-ҳануз ибтидоий бошқарув усули, яъни маҳаллий ҳокимият чангалидан қутулиб, эркин фаолият юритолмас экан, тизимда ишлар бўлгани силжймайди.

Асли манзара бундай: рўйхатга киритилган бирор оилага ижтимоий ёрдам шакллари билан бўлган оқсоқ-овқат маҳсулотлари, шунингдек, "Саховат ва кўмак" жамғармаси ҳисоб рақамларига келиб тушган маблағлардан фуқаронинг номига очилган банк картасига муайян миқдорда маблағ ўтказиб берилади. Жуда оқилона йўл, деб ўйлардим мен ҳам. Аммо шу йил баҳор ўрталарида қўшни маҳалла раисининг қуйидаги сўзларини эшитган, фикрим ўзгарди: "Ана, безор бўлдим буйруқ-бозликдан. Масалан, биз комиссия иштирокиде кўриб чиқиб, ўрганиб, қатъий тартибда ҳокимликка эҳтиёжманд оилалар рўйхатини тақдим этамиш. Қизиги, шундай одамлар ҳам борки, улар ўзига тўқ, ҳаммаси ишли, қўшша-қўшша машина, уйларигача бор, лекин азалдан маҳалла ё ҳокимликка қари ота-онасини еталаб бориб, ҳеч кимимиз йўқ деб рўйхатларга ҳам кириб олишган. Ёки яна бир тоифа бор, тўғри ҳокимликка шикоят кўтариб боради, баҳоналарини мингта, улар нима қилади, оппа-осон қутула қойайлик, дейди-да, илтимос, шунгяам ёрдам берворинг", дейди. Эътироз билдирсангиз, тамом, муаммодан бошингиз чиқмайди. Яхшиси, оч қўлогим, тинч қўлогим деймиш-да".

Ажабо, кўнглини кира қилгувчи бундай воқеаларни қўлиб, кузатиб ёқасини тутди одам. Нега денгиз, баъзан ёнгинамиз-

да шундай ҳокисор, содда, бирор маҳкам ёки порталнинг манзили, телефонини ҳам билмайдишан кишилар ҳам борки, аслида шундайларни излаб, топиб, қўлимиздан келса кўмак берсак осмон узилиб ерга тушмайди. Яқинда Қўрай туманидан тахририятга ёзилган бир хатни ўқиб, очиги, музлаб кетдим. Ҳали элликкаям бормаган муштираб аёл минг бир истиҳоло билан хат ёзди: "Тўғриш ўртоғим уч йил бурун тўсатдан юрак хасталиги туфайли қазо қилди. У кишининг исми-шарифини айтолмайман, сабаби, кўпчилик танирди, вазирлик ва бир қанча нуфузли идораларда ишлаганди. Ёлғиз ўғлим билан оғир аҳволга тушиб қолганимиздан кейин Тошкентдаги уйимизни сотиб, Қўрайдаги қўл қадашли уйдан бир хонали хонадон олиб кўчиб ўтдик. Ўзим боғчада тарбиячи эдим, шаҳара қатнаш қўйинлиги боис бўшашидан аввал малака ошириш институтида ўқиб, махсус сертификат ҳам олдим. Аввал уйимга яқин атрофдан иш қидирдим. Ҳаммаси ваъда беришдан нарига ўтмади. Ўғлим контракт асосида институтда тахсил олади, спортчи, Ўзбекистон чемпиони. Ўзгорт тебратиш оғирлаша бошлагач, ўқушини сиртқида ўтказиб, қўрилишга ишга кирди. Ойлик маошым ўртача, устига устак контракт пули, коммунал тўловлар қийнаб қўйди. Баъзан ўғлимга сездирмай, ошхоналарда идиш-товоқ ювиб юрдим. У ҳам отасига ўхшаб полвонлиги боис бирор марта нолимади, дилетанти гурури бўлиб қўймади шеклили, бирор жойда ёрдам сўра боришдан ор қилди. Онажон, иш топилса топилаб, бўлмаса ҳеч кимга ялчинманг, Худой ўзи меҳрибон, деб мени юпатарди. Икки йилдан бери отангга бор, онангга бор, дейишлардан қарчамдм. Охири кам таъминланганлигимиз, биланам, ўзим яшаётган МФЙда расман қайб этилганимиз аниқ, ҳеч бўлмаса ёлғиз оналимизни инобатга олиб, ўғлимнинг контракт пулини тўлашга амалий ёрдам беришларини сўраб, вилоят ҳокими номига ёзма равишда мурожаат жўнатдим. Ёлғон бўлмасин, шундан кейин бир-икки идорадан шикоятингизни ўрганилтимиз, албатта кўмак берилади, деган мазмундаги кўнгироклар бўлди. Лекин ҳозирча бирор масъул ташкилот вақили ёки раҳбар келиб сўрагани йўқ.

Нижоят баҳорда коронавирус балоси оқибатида карантин бошланиб кетди. Она-бола уйда қолди. Ўғлим ҳам ишдан айрилди. Шу боис, баъзан дастурхонни ўйлаган пайтларимиз ҳам бўляпти. Хайриятки, савобталаб одамлар баҳоли қудрат кўмак бериб турибди. Аммо ўзим яшаётган туман ҳокимлигида ишсиз эканлигим ҳақидаёв аризам бўлматуриб, пандемия даврида ҳеч ким бизга ҳолинг не, қандай ёрдам керак, деб бирор марта сўраб келгани йўқ. Энди кимдан нажот кутайлик? Бу ёзганларимни шикоят ёки ноллиш, ношуқриқ деб қабул қилманг, насиб этса бу синовли кунлар ҳам ўтиб кетар, муҳими, соғ-омонмиз-ку! Фақат илтимос, мурожаат қилганимни ўғлим билмасин, хафа бўлади".

Эътибор берясизми, ёлғиз онаизор бошидан кечаётган шунча қийинчиликларга қарамасдан, кўнглидаги аламли изтиробларни йўллаётиб ҳам эндигина катта ҳаёт оstonасидан ҳатлаётган ўғлининг ориятини ўйлаб, "мурожаат қилганимни у билмасин", дея қимтиниб, истиҳолога бораётганининг ўзи ҳар томонлама таъминланган, тўқис, рўзғори пар яшаётган бўлса ҳам маҳалла фуқаролар йиғинлари ёки "Саховат ва кўмак" жамғармаси вакилларини гоҳ телефон орқали, гоҳ юзма-юз безовта қилишдан уялмайган, керак бўлса давлат босқин-да бизни, дея маломат тошниб отиб, боқимандаликни касбга айлантириб олганлар учун аччиқ сабоқ эмасми? Тўғриси, сизу бизнинг чин маънода ҳам моддий, ҳам маънавий кўмагинизга мутож бўлиши ёлғизгина аёлингиз аниқ манзили ва исми-шарифини атайин ёзмадим. Негаки, ушбу хат эгаси тақдир билан тегишли идора ва маъсуллар шугулланишяпти, умид қиламизки, бу масала хайрли ниҳоят топажак.

Шу ўринда тан олиш керак, биздаги маҳалла институти тажрибалари бутун дунё миқёсида катта қизиқиш билан ўрганиляпти. Бу каби миллий, ўзига хос қадим қадриятлар руҳи синдирилган тизим манаман деган ривожланган давлатларда ҳам йўқлиги рост. Оддий мисол, қўшни-қўшничилик муносабатлари, оилавий борди-кендиликлар, хайр-саховат бобидаги ўлмас удуллар, хуллас, ҳавас қилса арзигулки аъёнларимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Айнан халқимизнинг шу каби беқиёс одадийлик фазилятлари пандемия шароитида ҳам ўзини тўла тўқис оқлаётганига шубҳамиз йўқ. Фақат жамоатчилик назорати бундай пайтда бор бўйи билан кўринишини ҳаётнинг ўзи тақозо этаётди.

Тил — миллат кўзгуси

ТАРАҚҚИЁТГА ЭЛТУВЧИ ЙЎЛ

Нодир ҒАФФОРОВ,
Ўзбекистон давлат
жисмоний тарбия ва
спорт университети доценти

Бугун ўз мустақил дунёқароши, мустаҳкам этиқоли ва фуқаролик позициясига эга, дунё ҳамжамиятида юз берган воқеа-ҳодисаларга муносабат билдира оладиган жисмонан ва маънан соғлом авлодни тарбиялаш асосий вазифамиздир. Мамлакатда жисмоний тарбия ва спортнинг оммавийлигини таъминлаш, ёшлар онгига соғлом турмуш тарзини синдириш, кенг аҳоли орасида ҳам бунга тарғиб қилиш, спортчи ёшларда Ватанга дахлдорлик, элпарварлик туйғуларини камол топтириш ҳам айни кун талабига айланди.

Университетларда тил ўргатиш орқали миллий-маънавий меросини талаба-ёшларга етказиш, тил воситасида дунё тамаддундаги илмлардан воқиф бўлиш ва мамлакатдаги илсохотларни кенг қўламада тарғиб этиш катта масъулият юклайди. Зеро, тил миллатнинг ўзгичлиги, халқнинг тақомил даражасини белгилувчи муҳим омил. Она тилининг ривож ва унда яратилган маънавий мероснинг қўлами ҳамда унинг тақдирига қараб, миллатга баҳо берилади.

Ахборот излаш, уни қабул қилиб, қайта ишлаш имконияти торабери тақомиллашган бир пайтда эса профессор-ўқитувчилар олдида икки муҳим вазифа мавжуд: аввало, ҳар бир ўқитувчи замонавий ахборот технологияларидан хабардор бўлиши, ўз ихтисослигига доир англианишларни назорат қилиши ва шу асосда ўқитишнинг содда, лекин таъсирчан усуллари устида бош қотириши, кенг қўламада талабаларни қамраб олиб, уларни қизиқтириш даражасини ортириши зарур.

Иккинчидан, замонавий таълим технологияларини қўллаш асносида тил воситасида талаба-ёшларда Ватанини севги ва ардоқлаш, миллий-маънавий меросини асраш, мамлакатдаги илсохотлар жараёнига ҳолисона ёндашушни шакллантириш вазифаси турибди. Тан олиш кераки, очик ва конструктив сиёсати билан минтақамизда йирик сиёсий, иқтисодий ва маданий марказга айлانган Ўзбекистонда тилга, хусусан, ўзбек тилига эътибор янги поғонага қўйилди.

"Миллий тикланишдан миллий юксалиш сари" деган устувор гоа асосида тараққиётнинг янги босқичига қадам қўйган мамлакатимизда ўзбек тилининг давлат тили сифатида сиёсий-ҳуқуқий, иқтисодий-иқтимоий, маънавий-маърифий ҳаётимиздаги фаоллигини ошириш йўлида эзгу ишлар амалга оширилди. Жумладан, Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети фаолияти йўлга қўйилди. Миллий го ҳудудда ўзбек адабиётининг буюк намояндалари, тизимнинг чинакам жонқуярлари хотирасига бағишланган Адиллар хиббони ташкил этилди. Атоқли адиб ва шоирларимиз номидаги иход мактабларининг очилиши миллий тил ва адабиётимизнинг нуфузини ошириш, бой маънавий меросимизни чўқурроқ ўрганиш, ёш авлодга тилимизнинг тароват ва нафосатини етказишга хизмат қилмоқда.

Халқаро майдонда ўзбек тилининг обрўси юксалаётгани қувонарли ҳол. Жаҳон миқёсида бугунги кунда 50 миллионга яқин киши ўзбек тилида сўзлашмоқда. АҚШ, Россия, Хитой, Япония, Буюк Британия, Германия, Жанубий Корея каби 20га яқин ривожланган мамлакатнинг 60 га яқин олий таълим даргоҳи, 100 дан зиёд мамлакатда ўзбек тили ўрганилмоқда. Ўзбекистон Туркий тили давлатлар ҳамкорлик кенгашига аъзо бўлди. Президентимиз ташаббуси билан туркий тилда сўзлашувчи қардош халқлар адабиётининг энг сара намуналари мужассам бўлган "Туркий адабиёт хазинаси" ўз жиддий китобини аъзо давлатларнинг она тилида нашр этиш жараёни бошланди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва маънавий тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони ўзбек тилининг юксалишига қаратилган улгувор ишларнинг мантаний

давомидир. Фармонга мувофиқ, тилимизнинг соғлигини сақлаш, лугат бойлигини ошириш, барча соҳаларда четдан кириб келаётган замонавий сўз, ибора ва атамаларнинг ўзбекча муқобилини яратиш ҳамда қўлла-нилишини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида давлат тилини ривожлантириш бўйича алоҳида тузилма ташкил этилди. У давлат тилида юритилаётган меъёрий ҳужжатларга риоя этилишини назорат қилади. Ҳар бир таълим муассасасида алоҳида ўзбек тили ва адабиёти кафедрасининг ташкил этилиши ҳамда ўқув дастури доирасида "Ўзбек тилида иш юритиш", "Ўзбек мумтоз адабиёти", "Навоий-шунослик", "Нотиклик санъати" фанларининг ўқитилиши тилимизнинг салоҳиятини кўтариш ва маънавий меросимизни чўқурроқ ўрганиш йўлида муҳим қадам ҳисобланади.

Ҳозирги кунда қўлгина ташкилот, муассаса, қорхона ва компанияларда давлат тилида иш юритиш бўйича муайян тизим мавжуд эмас. Меъёрий ҳужжатларга тартиб бериш, уларнинг ижросини таъминлаш, юқори ташкилотлардан келган ҳуқуқий ҳужжатларни белгиланган тартиб асосида назоратта олиш масаласида турли ёндашувлар мавжуд. Меъёрий ҳужжатлар қўлгина рус тилида юритилади. Ўзбек тилидаги ҳужжатларда илловий ва услубий хатоликлар, ифодавий ғализликлар кўп учрамоқда. Қолаверса, тизимда фаолият кўрсатаётган ҳодимлар (мураббий, услубчи, тарбиячи, техник) нинг давлат тилини билиши ва унда иш юритиш мақсадини қонқарли деб бўлмайди. Энг ачинарлиси, давлат тилида иш юритишдаги меъёрий ҳужжатлар (ариза, қаролат хати, тушунтириш хати, тавсиянома, тавсифнома, билдирги, далолатнома ва.х.) талаб даражасида эмас. Мамакали мутахассислар билан ҳамкорликда ўзбек тилида иш юритиш тизимини тартибга келтириш, ўзбек тилини ўрганиш, соҳага дахлдор замонавий атамаларнинг муқобилини топиш ва амалиётда татбиқ этиш бўйича ўқув-услубий қўлланма ҳамда тавсияларни ишлаб чиқиш, атамалар лугатини шакллантириш зарур. Бу услубий қўлланмалар ўзбек тилини билмайдиган ёхуд хориқ тилларидан бирини ўрганмоқчи бўлган ёшларга дастуриламал бўлиб хизмат қилади.

Яна бир муҳим масала — талаба-ёшларимиз кўпроқ фойдаланадиган интернет ва ижтимоий тармоқларда ўзбек тилининг компьютер дастурларини, онлайн дарсликлар, атамаларнинг электрон лугатини яратиш. Тегишли вазирликлар билан келишган ҳолда "Қизилқарғи бадан тарбия" ёки "Соғломжон — полвонжон" руҳида ўзбек, рус, инглиз, немис тилларида мактабгача таълим муассасалари, умумтаълим мактаблари ва мустақил ўрганувчилар учун жисмоний тарбия дарсларининг услубий ишланмаларини тайёрлаш мақсада мувофиқ.

Китоб ўқиш инсон руҳиятини поклашга, азалий қадриятларни эъзозлаш, қадрлаш ва улуглашга хизмат қилади. Президентимиз 5 та муҳим ташаббус доирасида китобхонлик ва китоб мутлоқасига бежизга алоҳида эътибор қаратмади. Бу борада махсус қарор қабул қилиниши эса маънавий юксалишнинг пойдевори сифатида баҳоланмоқда. Спорт таълими муассасалари ва ташкилотларда маърифат зиёсини ёқиш, китоб мутлоқасини ташкил этиш соҳа вакиллари зиммасига катта масъулият юклайди. Шу эзгу мақсадни амалга ошириш учун спорт таълими муассасаларида ҳафтанинг ҳар кунини "Ўзбек тили" кун деб белгиллаб, "Китобхонлик саодати", "Она тилим — жону дилим", "Тил билмоқ — эл билмоқ" руқнларида тadbирларни мунтазам ташкил этиш лозим бўлади.

Мутхасар айтганда, мамлакатимизда яшаётган ҳар бир фуқаро она тилини асраб, унга она Ватанга эҳтиром ва садоқат сифатида қараса, она тилим

Адиблар хиёбонидаги ўйлар

БЕРДИМУРОД АЙТАР
ДАРДИН ХАЛҚ УЧУН

Пойтахтимиздаги Адиблар хиёбонини кўздан кечирсангиз, халқимизнинг юрак туйғуларини англаб, кўнгил ва ақл кўзгусига қарагандек бўласиз. Хиёбонда ҳазрат Навоийдан бошлаб халқимизнинг юрагидан жой олган кўпгина шоир ва ёзувчиларнинг ҳайкаллари ўрнатилган. Уларнинг ичида XIX аср қорақалпоқ адабиёти классиги, улуғ шоир ва мутафаккир Бердақнинг (1827-1900) ҳайкали ҳам бор. Бердақ шеърятини замонларнинг тарихий, сиёсий-ижтимоий синовларидан ўтиб, бизнинг давримизда ҳам халқимизнинг руҳий ва эстетик талабларини қондириб келмоқда. Бу шеърят гоёвий-бадий жиҳатдан кенг, кўтарган муаммолари долзарб, ўткир, мавзуси бўйича эса кўп тармоқлидир. Шоир улуғ мутафаккир сифатида мазкур кескин масалаларнинг ҳар бирини пухта ўйлаб, уларни теран тарихий, фалсафий, ижтимоий, гуманистик концепцияларга айлантирди.

яратувчилик, меҳнат инсонни ўзгартиради, унинг руҳини кўтаради, кўнглини тозатиради, паст хулқларини тизгинлаб, ҳар хил гуноҳлардан асрайди.

**Туриб-ла эртадан далага чиқиб,
Қўлингизни қавартиб, белингизни букиб,
Терингизни оқизиб, меҳнатин чекиб,
Еанг бир зогоранг болдан яхшироқ.**

Шоир тушунчасида ҳар бир инсоннинг яхши ва обод турмуши, туғилган Ватанининг ва халқининг ойдin келажаги тинимсиз меҳнат ва ҳалол хизмат билан кафолатланади. Меҳнат мавзуси Бердақнинг "Яхшироқ", "Халқ учун", "Қарамас" каби шеърларида яққол кўринади.

Бердақнинг меҳнатга ва меҳнаткашларга муносабатлари айрим эпик асарларида ҳам ёрқин акс эттирилган. Масалан, унинг "Аҳмоқ подшоҳ" достони бош қаҳрамони Гулим сулувлук, гўзаллик ва буюк инсоний фазилатлар тимсоли. Шу билан бирга, у ўз турмушини ҳалол меҳнат билан таъмин этди: кўлда балиқ овлайди, ўзининг турар жойини ўзи қуради... Эпик аъёна бўйича достоннинг бош қаҳрамони подшоҳ ёки ботир бўлиши керак эди. Лекин Бердақ бу аъёнани бузиб "Аҳмоқ подшоҳ" достони бош қаҳрамони этиб оддий меҳнаткаш хотин-қизлар вакилини танлайди. Бердақ бу билан ўз достонидан илгор прогрессив гояларни ва демократик қарашларни ёритиб беради. Шоир жамият аъзоларини ижтимоий келиб чиқиши, ижтимоий аҳоли бўйича эмас, балки инсонийлик ва меҳнатсеварлик фазилатлари билан баҳолайди.

Меҳнат концепциясини ёритишда Бердақ Марказий Осиёда кенг тарқалган нақшбандия таълимотиغا суянгани сезилади. Нақшбандия таълимоти умумий тасаввуф таълимотининг тарихий қисми бўлиб, тубандаги талабаларни олға суради: ҳар бир инсон ҳалол меҳнат билан кун кечириши, қаноатли бўлиши, илмига интилиши, яқинларига ёрдам бериши, ғариб-мискинларга ҳайр-эхсон қилиши, шунингдек, олижаноб бўлиши, пайти келганда душманни ҳам кечира билиши шарт. Бердақнинг "Душманларнинг ойинига бош урса, Кўз олайтирдан иззат яхшироқ" деган насиҳати нақшбандия таълимотида амал қилишга даъват бўлиб янграйди.

Бердақнинг асосий этик қарашларининг бири оила масаласидир. Шоир жамиятни жипслаштирувчи воситаларнинг бири сифатида шариат низомига асосланган никоҳни, ҳамжихат оилани, эр-хотиннинг бир-бирига садоқатини, ҳалоллигини тушунади.

Бердақ бадий акс эттирган бу даврдаги халқнинг бошига тушган оғир ижтимоий шароитларни тарихий адабиётлар ҳам тасдиқлайди. Уларнинг берган маълумотида кўра, 1845-1855 йилларда Хива хонлиги узлуксиз урушлар шароитида бўлган, халқ ўн йил давомида аввалги кесма солиқдан бўлак катта қўламда уруш солиғини ҳам тўлашга мажбурланган.

БЕРДАҚ
Танланган асарлар

**Бошқа бировларни этиб қурдошинг,
Оқизиб юрма ўз ёринг кўз ёшин,
Ёмон бўлса ҳам у умр ўйдошинг,
Вақтинча қўл берган ёрдан яхшироқ.**

Шоир бундай насиҳатларни айтганда пайгамбар ҳадисларига суянади. Уларда айтилишича, ҳар бир мусулмон ўзининг жуфти ҳалолга меҳр-муҳаббат билан қараса, Аллоҳ таоло меҳр-шафқат билан қарайди.

Инсон бахти, унинг ҳаётдаги ўрни, аҳамияти ҳақидаги ўйлар Бердақнинг кенг этик қарашларидан бири. Шоир қатор шеърларида бахт тўғрисида "Дунёга келибсан, бахтинг очилса" деб яхши ният билан қўйлади. Бердақ тушунчаси бўйича ҳар бир инсон шахсий бахтга, ризқ-насибага эга бўлиши керак. Шундангина у руҳий ва моддий томонлардан бегарас бўлади ва ҳаётда ўзига муносиб ўрин топади.

Шоир инсоннинг жамиятдаги ўрни, мавқеи унинг моддий аҳоли билан ўлчанишини очик айтиди. Лекин Бердақ тушунчасида бахт фақат истеъмол қилиш, жисмоний талабларни қондириш ёки тасодифан келган омад эмас, балки маънавий эҳтиёж билан, ҳаётнинг мазмунини билан боғлиқ. Шоирнинг лирик қаҳрамони ўзининг шахсий бахтини халқ бахти, халқ тақдирини билан боғлайди.

**Бердимурод айтар, қўралмай ёқти, (ёруғ)
Ўлиб кетар бўлди очилмай бахти,
Бердимурод — халқни, халқни — Бердақни
Ёлғизиндай қўрар жондан яхшироқ.**

Маълум бўлганидек, лирик қаҳрамон ўзини бахтли ҳисобламайди (Ўлиб кетар бўлди очилмай бахти). Чунки у ўзининг шахсий бахтини халқ бахтидан ажратиб қарамайди (Бердимурод — халқни, халқни — Бердақни Ёлғизиндай қўрар жондан яхшироқ). Шунинг учун ҳам лирик қаҳрамон ўзининг ва халқининг бахтини келажакдан кутади.

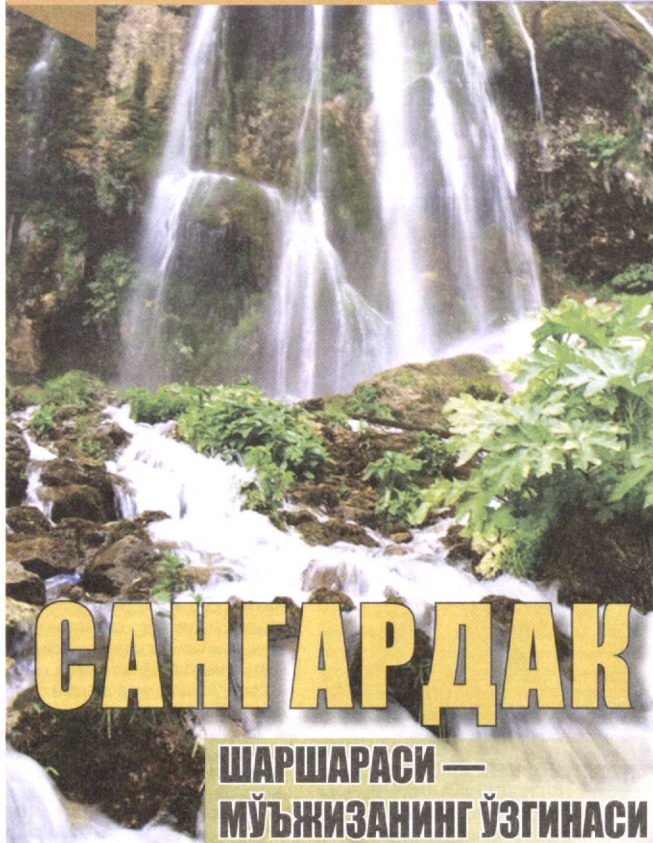
Мисралардан кўринадики, бир-бири билан уйғунлашган шахсий бахт ва халқ бахти, фаровонлиги Бердақ шеърятининг асосий мавзularидан ва шоирнинг этик идеалларидан бири.

Бердақ шеърятининг тили, услуби содда, халқнинг жонли сўзлашуви тилига асосланган. У шеърлари ва достонларини нафақат китобхоналарга, балки тингловчиларнинг бадий-эстетик даражасига мўлжаллаб жайдари халқ тилида эди. Асарларидаги кенг омманинг англаши қийин китобий образларни, тимсолларни ва ташбихларни қайта ишлаб соддалаштириди, турмуш фактларидан кенг фойдаланиб, маҳаллий колоритни кучайтирди.

Шеърятини кенг оммага мўлжаллаш тенденцияси XVIII-XIX асрлар Марказий Осиё халқлари адабиётларида яққол кўринади. Бу борада туркман шоири Махтумқули (XVIII аср), ўзбек шоири Муқимий (XIX аср), қозоқ оқини Абай (XIX аср) ижодини мисол келтириш мумкин. Адабиётшунослар бу жараёни тўғри кузатиб, тўғри хулосалар қилган: "... Муқимий халқона сўз ва ибораларни топиб ишлатишга жуда уста эди. Шоир шеърларида содда, тушунарли, айна пайтда таъсирчан ва нишонга бехато тегishi билан ўзига хос бадий ҳиммат касб этди. ... Муқимий энг оддий сўзлар воситасида энг олий ҳақиқатларни айтди оладиган даражадаги юксак истеъдод соҳиб, маҳорат эгаси". (Эргаш Очипов. Халқчил сатрлар халқнинг қалбидан. "Янги Ўзбекистон", 2020 йил 20 июнь). Ушбу хулосани Махтумқулининг ҳам, Бердақнинг ҳам, Абайнинг ҳам ижодида нисбатан қўлла-сал бўлади. Чунки улар яшаб ижод қилган тарихий шароит, ижтимоий-сиёсий тузум ниҳоятда ўхшаш, ҳаттоки бирдай эди. Шунинг учун ҳам бу шоирларнинг мавзуда ёндашиш ва уни ёритиш усуллари бир-бирига жуда яқин, шеърлари бир-бирига мазмунан оҳангдош бўлди.

Хулоса қилиб айтганда, улуғ Бердақ ёритган ижтимоий адолат, яхшилик ва ёмонлик, меҳр-шафқат ва зопимлик, ҳайр-эхсон, имон-инсоф, адаб-иқром масалалари бизнинг замонимизда ҳам аҳамиятли, ижтимоий ва умуминсоний, ахлоқий масалалардандир. Шу тўғрисида Бердақ шеърятини ҳозир ҳам янгича жаранглайди, янги ўй-фикрлар уйғотади, қолаверса, шоир асарларининг юксак бадийлиги уларни ҳар хил давр синонларидан олиб ўтади ва ҳар бир замон талабларига яроқли этади.

Ватан манзаралари

ШАРШАРАСИ —
МУЎЖИЗАНИНГ ЎЗГИНАСИ

Усмонали НОРМАТОВ

Сурхон воҳасининг бетакрор табияти, иқлими, ўсимлик дунёси ва ҳайвонот олами, ҳайратомуз ёдгорликлари ҳамиша кишилар диққатини ўзига жалб этиб келган. Ўзбекистондаги энг баланд Ҳўжа Пирях чўққиси Сурхондарёда.

Боботог, Ҳисор тоғ тизмалари, Бойсунтоғ ва Қўҳитантнинг ўзига хослиги, "Пайгамбар ороли" қўриқхонаси, кенг майдонни ишғол этган пистазору арчзорлар, Сайробдаги минг йиллик чинорлар, Бойсун тоғидаги динозавр излари қолган жойлар ва бошқа ўнлаб табиат муъжизалари азалдан одамларни ҳайратга солган.

Сурхондарёда бир пайтнинг ўзидан тўрт фаслага дуч келиш мумкин, дейишади. Бу бор гап. Ёз чилласида денгиз сатҳидан қарийб тўрт минг метр баландликдаги Ҳўжа Пирях чўққисига чиқсангиз кишини, Бойсун ва Ҳисор тоғ тизмалари этакларига борсангиз баҳорини, Шеробод ҳамда Термиз туманларига йўлингиз тушса, жазирама иссиқни кўрасиз. Амударё ва Сурхондарё дарёларининг тўқайзорларида сарғайиб ётган қамишлар сизга кеч кузни эслатади.

Президентимизнинг юртимизда туризмни ривожлантириш хусусидаги қарор ва кўрсатмалари сурхондарёликларини руҳлантириб юборган. Ҳозир воҳода сайёҳлиқни ривожлантириш, саёҳатчилар борадиган манзилларни аниқлаш ва кенгайтириш, тарихий-маданий обидалар ва ёдгорликларда улар учун қўлай шарт-шароитлар яратиш чоралари қўрилмоқда. Ўтган йилги вилоятга Жанубий Корея, Афғонистон ҳамда МДҲ мамлакатларидан, шунингдек, республикамизнинг бошқа вилоятларидан кўплаб сайёҳларнинг ташириқ буюриши соҳанинг истиқболли порлоқлигидан дарак беради.

Сурхондарёда сайёҳлар эътиборини тортдиган ажойиб табиат гўшаларидан бири Сангардак шаршарасидир. Таъкидлаш жоизки, бундай пурвиқор ва тенгсиз манзарага эга шаршара мамлакатимизнинг бошқа бирор ҳудудидан ва қўшни давлатларнинг ҳеч бирини йўқ. Сангардак шаршараси минг йиллардан буён нафақат ҳамюртларимиз ва қўшни давлатлар фуқароларини, шу билан бирга, узоқ-яқиндан келадиган сайёҳларни ҳам ҳайратга солиб келмоқда.

Бир далилга диққатингизни жалб қилсак: XVI аср ўрталарида бу ерга келган усмонли турк адмирали Сейди Али Раис ўзининг 1553-1556 йилларда яратилган "Миръотул мамолик" ("Мамлакатлар кўзгуси") асаридан Сангардак шаршараси ҳақида завқ-шавқ билан ёзган. Уша даврда Португалия билан Туркия ўртасида Қизил денгиз, Форс кўрфеизи ва уларга ёндош қирғоқларни эгаллаш учун қизгин кураш борарди. Кемалари ва қурол-яроғлари рақибиникидан анча қолоқ бўлган турк денгизчилари сувда кечган жанг-жудаларда енгиларди. Улар чекин-чиқ, очик денгизга чиққан, жангларда шикастланган кемалари қаттиқ довул тўфайли бошқарилмай Ҳиндистонга бориб қолишарди. У ерда бир мунча вақт Бобурий шоҳ Жалолиддин Акбар саройида яшашган, Афғонистон ва Мовароуннахр орқали Эронга ўтиб,

Туркияга қайтиб кетишарди. Сайёҳларнинг йўли дастлаб Сангардак орқали Самарқандга тушади. Шунда Сангардак шаршарасини кўрган Сейди Али Раис қуйидагиларни ёзган: "Чаҳор-шанба шаҳарчасига бориб, ҳожа Якуб Чархийнинг қабрини зиёрат этдик. У ердан Чаганиёнга, яъни Ҳисори Шодмонга келдик. Ўзбек султонларидан Темур султон номига қўйилган ерга келиб, сўнгра Сангардак тоғидан ошдик. Тоғдан ёмғир ёққандек сув томчилари тўхтовсиз томиб турарди. Тоғнинг этагида шу томчилардан бир катта сой ҳосил бўлган эди. У ерда Ҳақ таолонинг қудратини томоша қилдик".

Қайд этиш лозимки, шаршара манзараси ҳамон турк адмирални кўрган-дек ўзгармай, сув томчилари тўхтовсиз томиб турибди. Сув 80-85 метрлар қўриқдан, тоғ тепасидан пардадек таралиб, баъзи жойларда кучли шов-шув ҳосил қилиб пастга отилади. Ям-яшил сунбулалар шаршарага алоҳида кўрк бағишлайди. Ёзда унинг суви бироз қамайиши мумкин, лекин бутунлай қуриб қолмайди. Ёгингарчилик кўп бўлган йиллар кучли шаршара ҳосил қилади. Унинг овозини бир неча километр йироқдан ҳам эшитиш мумкин. Шаршарадан Сангардак сойига оқиб тушаётган сув шунчалик тиниқ ва мусаффоки, қафтингизга олиб бемалол юзингизни ойнада кўргандек кўришингиз мумкин. Зилол сув саратон чилласида ҳам шу қадар совуқки, оғзингизга олишингиз билан тилларингизни зирқиратиб юборадиган билги кучга тўлган ёш йигитлар, айрим ўрта ёш одамлар шаршарадан оқиб тушаётган сой сувига чўмилишга бўлиб ҳавасланади-ю, оёқ-қўлларини сувга тикишлари билан уч-тўрт дақиқа ҳам бардош беролмай, сой киргоғига отилади.

Ҳозир Сангардак шаршарасига яқин жойларда бир неча тадбиркорлар меҳмон уйлари қурмоқда, унинг атрофида серхосил боғ барпо этилган. Экотуризмни ривожлантириш, бу жойга хорижий сайёҳларни қорлаш учун кенг қўламли ободонлаштириш ишлари амалга ошириллаётди. Анча вақт илгари пойтахтдан келган меҳмонни Сангардак томон элганимизда, шаршарани кўриб, ҳайратланиб: "Республикамизда шундай ажойиб жойлар бор экан-у, биз хориждаги шаршараларни мактаб, кўкларга кўтариб юриб-миз-а! Шундай жой борлигини афсуски, кўплар билмайди", деганди.

Дарҳақиқат, Сангардак шаршараси қанчалик гўзал ва бетакрор бўлмасин, уни хорижликлар тугул, воҳа аҳолисининг кўпчилиги ҳам яхши билмайди. Сурхондарёда экотуризм ҳозиргидан-да яхшироқ раванг топса, шаршара атрофида саёҳатчилар учун қўлай-лиқлар янада кенгайса, шубҳасиз, бу жойга келиб-кетувчиларнинг сафи ортади.

Қурбонбой ЖАРИМБЕТОВ,
филология фанлари доктори, профессор

Ҳақиқатан ҳам Бердақ халқ манфаатини, халқ дардини куйлаган халқчил шоир эди. Унинг шеърятинида халқнинг оруз-армонлари, яхши ниятлари, тиллаклари, турмуш-тирикчилиги, миллий туйғуларини ифодаланган. Бердақ тушунчаси бўйича халққа хизмат қилиш ҳар бир азамат илгитининг вазифаси, бурчи. Эр йигит халқни учун туғилади, бир умр унинг хизматида бўлади.

**Йигит бўлсанг арслон каби туғилган,
Ҳамиша сен хизмат этгил халқ учун.
Йигит бўлсанг арслон каби туғилган,
Ўзим демай, гаумўрлик қил халқ учун.**

Меҳнаткаш халқнинг турмуши, оқ-зори Бердақнинг ижтимоий мавзудаги шеърларида аниқ ва тўла кўринади. Масалан, шоирнинг "Ёз келарми?", "Бу йил", "Солиқ", "Замонда", "Қарамас", "Оқибат" шеърларида ижтимоий тенгсизлик, ижтимоий устун гуруҳларнинг адолатсизлиги, амалдорларнинг зўравонлиги аёвсиз танқид қилинади.

Бердақ бадий акс эттирган бу даврдаги халқнинг бошига тушган оғир ижтимоий шароитларни тарихий адабиётлар ҳам тасдиқлайди. Маълумотларга кўра, 1845-1855 йилларда Хива хонлиги узлуксиз урушлар шароитида бўлган, халқ ўн йил давомида аввалги кесма солиқдан бўлак катта қўламда уруш солиғини ҳам тўлашга мажбурланган. Халқ бутунлай хонавайрон бўлган. Демак, Бердақнинг "Довул турди, туман юрди, Фуқарога ёз келарми?", "Қандай бўлди бу шум замон, Ўн тилпадан келди солиқ" деб нола қилишининг тарихий-ижтимоий сабаблари, илдизлари бор.

Ўткир ижтимоий масалаларни ёритишда Бердақ руҳий таянч сифатида ислом ақидаларига, мусулмончиликнинг фарзлари, суннатларига, Қуръони каримга, пайгамбаримиз ҳадисларига, шариат низомига суянади. Унинг ижтимоий мавзудаги шеърларининг лирик қаҳрамони ижтимоий адолатсизликни қоралайди. У подшоҳдан, бойлардан, амалдорлардан кўрмайди, уларнинг тож-тахтини, бойлигини, куч-қудратини тан олмайди, унинг суянадиган бирдан-бир қудрати — халқнинг йўли, тан оладиган тартиблари — шариат низоми. Шунинг учун ҳам лирик қаҳрамон жамиятдаги кучли қатламлар олдида ҳақиқатни айтишдан, уларнинг зўравонлигини танқид қилишдан кўрмайди.

Инсон ҳуқуқи, эркинлиги, айниқса, хотин-қизлар ҳуқуқи, уларнинг жамиятдаги ўрни Бердақ шеърятинида акс эттирилган асосий муаммолардандир. XIX асрда Марказий Осиёда феодал жамият тузуми устунлик қилгани тўғрисида хотин-қизлар ҳуқуқи ниҳоятда чекланган, ҳаттоки оёқ ости қилиб топталган эди. Феодал жамият шароитида хотин-қизлар ўз тенгдошларига қўйишолмай, умри ҳўрлик ва азоб билан кечар эди. Бердақ хотин-қизларнинг азобли, хор аҳолига ачинади, уларга ҳўрмат билан қарайди, тиллақош бўлади.

**Хўрлик, азоб кўрган кунинг,
Йилга-йилга ўтар тўнунг,
Эркин яйраб чиқмас унинг,
Армонинг синанга, келин.
Севмас эсанг, юрма йилга,
Биров учун бағринг тилга,
Бу говдан қоч, бахтингиз топ,
Ўз севгингни қуйла, келин.**

Шоир хотин-қизлар тенглигига инсон ҳуқуқи контекстида қарайди ва хотин-қизлар тенглигини қўллаш Бердақ гуманизмининг буюк чўққиларидан ҳисобланади.

Яратувчилик, меҳнат концепцияси Бердақ шеърятинида ёрқин акс эттирилган. Бердақ қатор асарларида меҳнатга фақат тирикчилик манбаи сифатидагина эмас, балки фалсафий жиҳатдан ҳам ёндашади. Шоир тушунчаси бўйича

Бош муҳаррир: Салим Дониёров

"Янги Ўзбекистон" газетаси учун масъул:
бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари
Бахтиёр Абдусатторов

Тахририятга келган кўлемли тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида сақланади. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "KOLORPAK" М-ЎК масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Аxbорот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма — 1912.
43050 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2.
Баҳоли келишилган нархда.

"KOLORPAK" МЧЖ босмахонаси. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Ёлбек кўчаси, 8-уй.
Босмахона телефони: (71) 230-27-76

Навбатчи муҳаррир: Гулчехра Дурдиева
Мусаххих: Ойдин Аляутдинова
Дизайнер: Зафар Бакиров

Манзиллими:
100029, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

ЎЗА якуни — 21:53 Топширилди — 00:20

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Девонхона: (0-371) 233-70-98 Котибият: (0-371) 233-56-60 Ёллонлар: (0-371) 233-57-15 E-mail: yuz-gazetasi@mail.ru